

eksplozirali pred sedežema turističnih agencij, ki vzdržujeta odnose s Jugoslavijo. Pri eksplozi-

Zaskrbljenost socialistov za usodo tržaškega pomorstva

Pohvalna ocena naporov Tržaškega Lloydja

Prejane dni se je sestala komisija za gospodarstvo pri pokrajinskem vodstvu PSI. Seje so se udeležili, poleg drugih, tudi delavci tajnik PSI Gioacchino Tringale, podpredsednik delovne sveta Arnaldo Pittoni, občinski svetovalec Claudio Boniccioli, podtajnik PSI Branko Pahor in odv. Kervin. Razpravljali so predvsem o prečih vprašanjih tržaškega gospodarstva in ukrepih, ki zadevajo pomorstvo. O tem je poročal prof. Saravali, ki je posebej poudaril vlogo Tržaškega Lloydja in pristanišča. Za Lloyd je dejal, da bi se trudil, v mejah svojih zmoglosti, da bi s svojimi pobudami zadovolbil čimbolj vsledstveno širino. Po ugotovitvi je treba, da Lloyd ne koristi samo Trstu, temveč predvsem vsemu italijanskemu gospodarstvu in ga je treba kot takega tudi obravnavati, nimajo vsakega kampanilista, ki bi bil prej ko slej škodljiv. Italija sploh krave potrebuje trajnih in uspešnih povezav z Avstralijo in Daljnim vzhodom, ne glede na trajajočo zaporo Sueskega prekopu.

Nasprotno je prav zapor Sueskega prekopu pokazala, da so nekatere Lloydove ladje povsem nezadostne in zastarele. Lloyd je kljub temu uspel, da je s svojimi ladjami povezal Sredozemlje z Daljnim vzhodom in Avstralijo prav s pomočjo kontejnerskega sistema, ki se je obnesel. To vlogo bi lahko tembolj učinkoviteje opravljal, če bi nekatere zastarele ladje obnovili ali zamenjali z novimi. Med temi je treba vsekakor zamenjati ladje vrste «adige».

Krivo za sedanjost krizo v pomorstvu je treba iskati predvsem v dejstvu, da vlada ni uveljavila niti delovne, niti ekonomske, niti socialne politike, ki bi jo podprli tudi sindikati. Tako Trst, kakor Genova sta iskreno zainteresirana, da bi se brodarstvo državnega značaja (IRI-PIN) okrepilo.

Sindikalisti, ki so se udeležili seje gospodarske komisije PSI so k temu pripomnili, da so globoko zaskrbljeni zaradi tega, ker «Finmare» ni odobrila načrta za turistična križarjenja za leto 1973, ki ga je izdelala uprava Tržaškega Lloydja. Vse kaže, da je treba iskati odgovornosti za to v pristojnih ministrstvih, ki se upirajo hitremu reševanju vprašanja.

Tržaška federacija PSI je v ta namen tako zahtevala, naj rimsko vodstvo stranke poseže v upanju, da se bo kaj premaknilo z mrtve ločke.

Zaključeni zdravniški dnevi

Včeraj so se zaključili zdravniški dnevi, ali študijsko srečanje zdravnikov iz Italije, Francije, Nemčije in Švice, ki so razpravljali o fiziopatologiji in terapiji kervnega obkroga. Zadnji dan zasedanja je vodil prof. Giuseppe Penzoli iz Padove.

SGZ PO POLETNEM PREMORU

GLAVNA SKRB PRIPRAVI NA DAVČNI SESTAV IVA

V zadnjem tednu so se sestali gostinci, obrtniki in jestvinarji - V slovenskih gostiščih so cene bolj dosegljive

Po poletnih počitnicah se je pri Slovencem gospodarskem združenju splošno razvijalo delovanje in to na najvišji ravni. Tako moramo v zadnjem tednu zabeležiti seje kar treh sekcij te naše ustanove.

V ponedeljek se je sestel odbor sekcije gostincev in obravnaval vsa trenutna prečja vprašanja kategorije, posebno po zadnjih ukrepih oblasti glede nadzorstva nad cenami in izobčanje cenikov. Da bi šel svojo članstvo na roko, je odbor sklenil, da se v teku tega meseca zbere primerke raznih cenikov, izmed katerih bodo izbrali najbolj primerne ter jih razdelili med prizadete gostince. Glede vprašanja cen pa je bilo naglaseno, da so slovenski gostinci pripravljeni na sodelovanje z oblastmi, da pa problem ne zadeva samo njihove kategorije, ki je eden izmed zadnjih členov verige, ampak in predvsem celotno razporeditveno mrežo, ki ni primerna in ne zadostuje več današnjim zahtevam in ki je zato tudi v veliki meri kriva za nezadržno naraščanje cen. Izraženo je bilo tudi prepričanje, da cene v slovenskih lokalnih niso tako pretirano visoke in da bi bilo potrebno in koristno, izvesti posebno anketo, ki naj bi to tudi dokazala.

V torek so se sestali obrtniki in obravnavali probleme kategorije, ki so, tudi splošno, skoraj enake davka IVA, zares številni. Sklenjeno je bilo, da naj združenje organizira s pomočjo Deželne ustanove za razvoj obrtništva ESA, posebni tečaj za knjigovodstvo in IVA. Vpisovanje na tečaj se bo začelo v ponedeljek 18. t.m. na sedežu združenja. Ker pa to ne bo zadostovalo za popolno obvladovanje novega sistema, je bilo tudi sklenjeno, da se pozneje organizirajo po vaseh posebna predavanja na temo IVA, na katerih bodo predavatelji na razpolago obrtnikom s praktičnimi navesti.

Da bi zadostili sklepom zadnjega zasedanja glavnega odbora, glede ojačanja družbenih stikov med članici posameznih sekcij, so prisotni obrtniki sklenili, da bodo organizirali posebni izlet, ki naj bi se ga udeležili obrtniki z družinami in prijatelji. Da bi združili zabavno

ZA URESNIČITEV PRAVICE DO ŠTUDIJA

Posegi deželne uprave F.-J.k. na področju šolskega skrbstva

Dežela je do sedaj odobrila vrsto zakonov, ki zadevajo podporo šoloobvezni mladini

Pred začetkom šolskega leta bi morda kazalo omeniti nekatere deželne zakone na področju šolstva. Gre predvsem za zakone, ki v govorici meri uresničujeta pravico do študija.

Leta 1965 so odobrili deželni zakon št. 19, s katerim so podelili podporo občinam za izdatke, ki so jih imele za nakup učbenikov ter prevoznih sredstev. Podpore so izplačale študijskih podpor ter poročila stroškov za prevoz študentov umetniških šol in šol druge stopnje. S tem zakonom je dežela izdala 3 milijarde lir.

Zakon št. 19 so kasneje popravili, predvsem kar zadeva obvezno zavarovanje, na stroške dežele. študentov, učnega ter pomožnega osebja v obveznih šolah. Od leta 1966 je v veljavi zakon št. 25, ki predvideva podporo občinam, šolskim patronatom, šolskim blaginjam ter drugim ustanovam, ki skrbijo za šolsko podporo z menzami, s posloškim poukom ter z dijaškimi domovi in to ne da bi njihov namen bil zasluge. Do danes je dežela podelila podpore na osnovi tega zakona v znesku 560 milijonov lir.

Dežela je skrbela tudi za podporo visokosolcem. Za študijske štipendije ter izredne posege, je do sedaj izplačala 750 milijonov lir. Dežela je tudi na področju, ki niso neposredno v zvezi s šolo, kot so ukrepi pred otrokom in mladostnikom brez potrebnega skrbstva ter poskrbela za njihov sprejem v otroške jasli, obmoške in gorske kolonije ter vzgojne ustanove.

Z zakonom št. 42 iz leta 1971 so bila ustanovljena nekatera šolska središča s tako imenovanim celodnevним poukom. S to pobudo je bil uresničen prvi korak k popolni pravici do študija, ob spoštovanju najbolj naprednih didaktičnih navodil. Za leto 1971 so v ta namen potrošili ves znesek 150 milijonov lir, ki je bil predviden za prevoze ter 250 milijonov lir za menze. Za posebne pobude občin, kot so ureditev zdravniških, psiholoških in družbenih storitev, tečajev tujih jezikov, organiziranje skupnih poučnih potovanj, nakup didaktičnih pripomočkov, šolskih knjig itd. je dežela izplačala nadaljnjih 50 milijonov lir.

Treba je končno omeniti tudi posege dežele na področju strokovne izobrazbe, kot so podpore šolam za bolničarje in za učitelje vrtcev, šolam za babice, za zdravstvene asistente ter za splošne bolnišnice in bolničarke.

Zemeljski usad v UL. Commerciale

Zaradi večeršajnega močnega dopolnjenega naliva je nastal vzdolž štirinadstropnega poslopja v UL. Commerciale 134/1 zemeljski usad v globini približno 3 metrov, ki je na srečo povzročil le malo preplaha, stabilnost poslopja, v katerem prebiva 15 družin, pa je zagotovljena.

Do zemeljskega usada je prišlo zgodaj popoldne, točneje na delu zemljaka, kjer delavci gradbenega podjetja «De Gregorio» izkavajo prostor za gradnjo novih stanovanjskih poslopj. Vzdolž zidu, ki ločuje omejeno poslopje od zemljišča, omejenega za gradnjo novih poslopj, je zemlja nenadoma začela premikati. Nekdo je takoj telefonsko poklical na pomoč gasilce, kmalu pa je prihitela na kraj tudi avtomobilska patrulja mestnih redarjev. Gasilci, ki jih je vodil major Sgorbissa, so po ogledu usada zagotovili prebivalcem

NAROČITE SE NA Primorski dnevnik!

Danes, NEDELJA, 17. septembra FRANCISKA

Sonce vzhaja ob 6.46 in zatone ob 19.13 — Dolžina dneva 12.27 — Luna vzhaja ob 16.09 in zatone ob 1.00

Jutri, PONEDELJEK, 18. septembra IRENA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 16.7, najnižja 11.2, ob 19. uri 16.2 stopinje, zračni tlak 1013.5, narašča, veter 4 km na uro, vzhodni, vlaga 70-odstotna, padavine v teku dneva 31.6 mm, nebo 7/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 19.6 stop.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE Dne 16. septembra 1972 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

UMRLI SO: 85-letna Maria Pastori vd. Graziani, 67-letna Fulvia Elmi vd. Falzari, 85-letni Giovanni Scaccia, 91-letna Giorgia Roselli, 64-letna Angelina Zirk vd. di Noia.

SEBOFLEX

VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL

Trst, Ul. Mazzini 53. Tel. 733-361

Prijateljevalci in znanke naprošamo da nas obiščejo

III. ex tempore KASTA za slikarje F.-J.k.

Krožek absolutov slovenske trgovske akademije (KASTA) priredi 8. oktobra v Trnovci III. slikarsko tekmovanje ex tempore na temo «Odkrivanje krajške vasi» za slikarje dežele Furlanije - Julijske krajine. Podrobnosti navodila bodo objavljena v prihodnji nedeljski številki Primorskega dnevnika.

VČERAJ PONOČI PO MESTNIH ULICAH

LOV ZA VLOMILCEMA S STRELI V ZRAK

Enega so po daljšem zasledovanju ujeli, drugega pa še iščejo

Včeraj ponoči, okrog 4. ure, je 75-letni nočni čuvaj Marcello Erianez s Kladina št. 16, opravljal nočno službo v zlatarni «Maruzzi» v Dreveredu XX. septembra 8. last Bruna Marcuzzija iz Ul. Pindemonte 8. Sedel je za mizico, v temnem kotu zlatarne, ko je zasilal sumljive šume, ki so prihajali s ceste. Previdno in v varstvu teme se je približal vhodnim vratom lokala, ko je zapazil dva mladeniča, ki sta z vlomilskimi orodjari okrog mrezastega rolnja. Erianez je menil, da bo najbolje preprečiti nepravilne in je zato prižgal luč v zlatarni. Seveda sta jo vlomilca brž odcevrila v smeri proti Carduccijevi ulici, v naglici pa sta pozabila pred zlatarno vlomilsko orodje. Nato je Erianez telefonsko poklical agente letočnega oddelka kvesture. Vodji avtomobilske izvidnice, podčastnik Delij, je znal povedati le to, da sta bila vlomilca mlada, eden visoke postave, drug pa nizek. S temi pičlimi podatki o telesnih značilnostih nepravilcev so se policisti odpravili na lov za vlomilcema. Po približno polurnem iskanju po mestnih ulicah so zagledali prvi posredno openega tramvaja, na Trgu Oberdan, dva mladeniča, katerih telesne značilnosti naj bi odgovarjale onima dvema iz zlatarne. Enega so legitimirali za 19-letnega študenta Renza Alberghinija iz Bologne, drugi pa je bil baje brez dokumentov in je tako, na prošnjo policistov, naj se legitimira, zbežal proti Ul. Galati. V begu mu je sledil tudi Alberghini, ki pa je je mahnil po Ul. XXX. oktobra. Pričelo se je dokaj dramatično zasledovanje mladeničev po ulicah Milana, Filza, Torbriancina in drugih terezijanskega naselja. Medtem ko je mladenič brez dokumentov uspešno zbežati in se skriti, je bil

Bliza se novo šolsko leto

Tržaška knjigarna že sprejema

NAROČILA ZA VSE ŠOLSKJE KNJIGE

ki so predpisane na slovenskih šolah, obenem pa nudi svojim šoloobveznim obiskovalcem izbor vsakovrstnih šolskih potrebščin.

tržaška knjigarna

TRST — ULICA SV. FRANCISKA 20, telefon 61792

Včeraj-danes

in gospodinja Eufemija Giugovaz, pek Slavko Kocman in trg. pomočnica Lidia Zuechi, uradnik Bruno Sindici in gospodinja Giovanna Bassi, mehanik Tullio Mozzina in trg. pomočnica Savica Malalan, uradnik Sandro Prosdoci in blaginjarica Nerina Majcan, delavec Bruno Finotto in hišna pomočnica Caterina Burgnich, trgovec Mario Danieli in trg. pomočnica Norma Rotta, električar Igor Spazzal in knjigovodkinja Neva Starc, mehanik Aldo Bertolini in uradnica Lucia Cechet, delavec Giuseppe Russo Facchia in gospodinja Maria Ingrilli, industrijski menažer Francesco Comelli in industrijska Marcelia Ferruglio.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure) All'Alabarda, Istrska ulica 7; Al. Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 19.30 do 8.30) A. Barbo, Garibaldijev trg 4; Di. Greta, Ul. Bonomea 93; Godina, All'Alabarda, Ul. Giustiniana 6; S. Luigi, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojz).

LOTERIJA

BARI	90	85	1	88	17
CAGLIARI	85	54	37	76	40
FIRENCE	31	16	83	34	19
GENOVA	25	65	28	73	35
MILAN	30	46	13	82	44
NEAPELJ	1	46	27	69	23
PALERMO	12	27	90	6	73
RIM	41	35	90	20	48
TURIN	56	19	39	49	14
BENETKE	76	15	17	59	21

ENALOTTO

2 2 X 1 1 1 1 X X 2 X X
Kvota: 12 točk — 11.800.000 lir; 11 točk — 255.300 lir; 10 točk — 22.500 lir.

Potovalni urad «AURORA» - Trst - Ul. Cicerone, 5 - Tel. 29243

VABI NA POTOVANJE Z REAKTIVNIM LETALOM «CARAVELLE» V

POSTANITE ABONENT STALNEGA SLOV. GLEDALIŠČA!

Izpolnite kupon in odposlijte ga na naslov: STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE, Ul. Petronio 4 - 34138 TRST

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE TRST - sezona 1972-73

NAROČILNICA

Priimek in ime _____
Naslov _____
Vrsta abonmaja _____
Podpis _____

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega učiteljskega akademije (KASTA) priredi 8. oktobra v Trnovci III. slikarsko tekmovanje ex tempore na temo «Odkrivanje krajške vasi» za slikarje dežele Furlanije - Julijske krajine. Podrobnosti navodila bodo objavljena v prihodnji nedeljski številki Primorskega dnevnika.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

GOSTOVANJE MESTNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

FRANCIS VEBER

POGODBA

(Le contrat)

Komedija v dveh dejanjih

Besedilo poslovenil: VLADIMIR FRANTAR

Scena: SVETA JOVANOVIĆ

Asistentka scenografa: BELICA ŠKERLAKOVA

Kostumi: DARJA VIDIČEVA

Režija: JANEZ VRHUNC

Danes, 17. t. m. ob 17. uri v Prosvetnem domu na OPCIH.

Prosveta

PD «Ivan Grbec» v škodnju sporoča, da bo vpisovanje v društveno glasbeno šolo ob ponedeljkih, 18. in 25. ob sredah, 20. in 27. ter ob petkih, 22. in 29. septembra. Sprejemajo se golenci za klavir, harmoniko in kitaro. Vpisovanje bo v društvenih prostorih vsakokrat ob 17. do 18. ure.

KINO NA OPČINAH

predvaja danes ob 16. uri «OPERAZIONE CREPES SUZETTE» Igra Julie Andrews

Razstave

V Tržaški knjigarni razstavljajo najnovejšo tridimenzionalno sliko Demetrija Cej.

V «Kraški hiši» razstavlja fotoreporter Mario Magajna dokumentarne fotografije posnetke o kraških občinah in raznih prireditvah.

V pasaži Rossoni osebna razstava slikarke Albe Hrelia. Razstava bo odprta do 20. septembra.

V umetniški galeriji v palači Costanzi razstava grafičnih del Georga Grosza. Razstava, ki bo trajala do 26. t. m., bo odprta od 10. do 13. in od 17. do 20. ure, ob praznikih pa od 10. do 13. ure.

V občinski umetniški galeriji na Trgu Unità razstava del slikarja Alida Rigottija. Razstava bo odprta do 23. septembra.

Izleti

SPDT organizira 24. t. m., ob prički dneva tržaških planincev, tradicionalni izlet na Nanos. Prirejeno bo tekmovalstvo za otroke, mladino in za starejše planince. Za pod zob bo poskrbljeno s pečenjem na žaru.

Odhod z avtobusom redne ljubljanske proge, ki odpelje z avtobusne postaje ob 8.10.

Zbirališče ob 9. uri v Razdrtem pred gostilno. Ob 11. uri zborovanje na Nanosu.

SPDT pripravlja od 3. do 5. novembra t. l. tradicionalni jesenski izlet v Starigrad in Paklenico (narodni park) pri Zadru. Planinci se bodo povzpeli do planinske kočice na 1758 m. Nadmorske višine. Za pod zob bo poskrbljeno s pečenjem na žaru.

Mali oglasi

«CITROEN» - mehanika delavcev Samaritani in Mico in prodaja avto mestnih delov v Ul. Rittmeyer 4/a

Kuharico išče slovenski dijaški dom v Trstu informacije pri uravi doma Ul. Giustiniana 72 - tel. 793.167

FRIZERSKI SALON išče vajenke. Odlični pogoji. Telefonirati na št. 764-306

ISCEMO hišno pomočnico za pol dneva. Dobri pogoji. Veliki Repen. Tel. 227-110.

KUPIM ali vzamem v najem majhno hišo s terenom ali vrtom na tržaškem Krasu. Telefonirati 764-620.

Ob prvi obletnici smrti

Alberta Laurenčiča (Lorenzi)

se ga spominjajo žena in nci z družino

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi

EMIL PUPIS

Zaljubljeni: mama Ana, brat Jože z družino, brat Stanislav z družino, sestra Zmaga z možem Francetom, sestra Selma z družino

Dan in uro pogreba bomo sporočili kasneje.

Tomaj, Seeljan, Opčine, 17. septembra 1972

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Vas vljudo vabi k vpisu ABONMAJA za sezono 1972-73

REPERTOAR

V ABONMAJU

1. Luigi Pirandello: LE PREMISLI, GIACOMINO!
2. Filibert Benedetti: PRAVILA IGRE
3. Ferdinand Raimund: KRALJ GORA IN LJUDOMRZNIK
4. Dieter Forte: MARTIN LUTHER IN THOMAS MUNZER ALI UVOD V KNJIGOVODSTVO

5. Pregelj - Mejak: TOLMINCI
6. GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE
7. GOSTOVANJE DRAME SNG IZ MARIBORA

IZVEN ABONMAJA

Ljudski oder:

Vojmil Rabadan: KADAR SE ŽENSKI JEZIK NE SUČE

Mali oder:

Ted Whitehead: ALPHA BETA

Otroška predstava:

Saša Skufca: JANKO IN METKA

OSTALA GOSTOVANJA

Balet SNG iz Ljubljane

Dramsko kazališče «Gavella» iz Zagreba

Mladinsko gledališče iz Ljubljane

Mestno gledališče ljubljansko

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice

Vrste abonmajev

Red A (premierski)

Red B (prva sobota po premieri)

Red C (prva nedelja po premieri)

Red D (mladinski v sredo)

Red E (mladinski v četrtek)

Red F (okoliški — popoldanska predstava na dan praznika)

Cene abonmajev za sedem predstav

Parter I. 13.500 lir, Parter II. 9.500 lir, Balkon 3.000 lir

Za vse predstave, razen premier, tudi letos razpisujemo družinski abom-
na, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h ka-
teremu vsak nadaljnji član doplača po 2.000 lir. Mladinski abomna ve-
lja za vse sedeže in stane prav tako 2.000 lir. Po isti ceni nudimo a-
bomna tudi invalidom. Abomna red okoliški stane 7.000 lir. Za cene
obiskovalce tega reda bomo preskrbeli prevoz. Abonmaji so plačljivi v
dveh obrokih, od tega prvi ob vpisu, drugi do 1. februarja 1973.

ZA VSE DRUGE PREDSTAVE NUDI SSG SVOJIM ABONENTOM 50-
ODSTOTNI POPUST!

VPISOVANJE ABONENTOV OD 18. SEPTEMBRA DO VKLJUČNO 5.
OKTOBRA V TRŽASKI KNJIGARNI, UL. SV. FRANCISKA 20, TEL.
61-792 TER PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA (VSAK
DAN, RAZEN NEDELJ IN PRAZNIKOV, OD 8. DO 14. URE), UL.
PETRONIO 4, TEL. 734-265.

PREPREČENO ŠIRJENJE SLINAVKE

ŽIVINOREJA NA KRASU
IMA POSEBEN POMENPrva pokrajinska razstava goveje ži-
vine bo verjetno čez dober mesec

Kakor smo že poročali, se je ob koncu avgusta pojavila na prosiški postaji slinavka in parkljavka med govedom, ki so ga uvozili iz Romunije. Da bi se preprečilo širjenje okuženja, je pokrajinski živilno-zdravniški svet izdal odlok o preprečitvi živinskih sejmov in premiku živine. Živilnozdravniki so nato cepili živino v vseh kraških vaseh tostran in onstran meje. Prav zaradi teh hitrih preventivnih ukrepov se okuženje ni razširilo, saj niso do sedaj zabeležili nobene primera obolenja v hlevih na Krasu.

Zaradi pojava slinavke in parkljavke na prosiški postaji je bila odložena tudi I. pokrajinska razstava goveje živine, ki bi morala biti v Bazovici v soboto, 16. septembra. Pokrajinsko združenje rejcev, ki organizira razstavo s sodelovanjem pokrajinskega kmetijskega nadzorništvaja, je obvestilo živilnozdravnike, da bo razstava verjetno v drugi polovici oktobra, če bo lepo vreme in bo odpadla prepoved pokrajinskega živilnozdravnika, ali pa prihodnjega pomlad.

Pobuda pokrajinskega združenja rejcev je pohvale vredna, ker bo pokrajinska razstava goveje živine prav gotovo spodbudno vplivala na živilnozdravnike, obenem pa bo opozorila javnost in oblasti na probleme naše živilnozdravnike. Statistični podatki kažejo, da je vedno manj živine v hlevih na Tržaškem, naši živilnozdravniki pa se ubadajo z velikimi težavami, preveč počasi se uredničuje pobudi za ustanovitve združenja kraškega hleva in kraške zadrzne mlekarne, proizvodni stroški so vedno večji, odkup mleka ni zadovoljivo urejen itd. Nadaljnji obstoj živilnozdravnika na Krasu pa ni samo gospodarsko vprašanje. Zaman bomo namreč govorili in ukrepati za zaščito Krasa in za ohranitev njegovih značilnosti, če bo živilnozdravnika propadla.

● Finančno nadzornišvo obvešča, da bodo prodali na dražbi zemljišče v UL del Veltro, ki je last INCIS. Raz-

pis dražbe je razobešen na oglašni deski finančnega nadzorništvaja v Trstu ter na občinskih oglašnih deskah v okolici.

Nova člana
deželnega
vodstva KPI

Deželni komite KPI, ki se je sestel v petek popoldne in razpravljal o trenutnem političnem položaju, je sklenil kooptirati v deželni izvršni odbor KPI pos. Maria Betolija in Ezia Martoneja, ki sta bila vidna voditelja razpisne stranice PSIUP. Seja komiteja se bo nadaljevala v torek popoldne.

OB ODKRITU SPOMENIKA PADLIM V NOB V PREBENEGU

Bivši partizanski učitelji
počastili spomin Mire BandiPogovorili so se tudi o raznih pobudah za proslavo 30-letnice splošne
protifašistične vstaje primorskega ljudstva, ki bo prihodnje leto

Prisrčnim sprejemom, za kar se mu tudi preko našega časopisa toplo zahvaljuje.

90-letnica

Karle Fratik
vd. Žnidaršič

Zares lep življenjski jubilej, svoj 90-letnik, je v petek slavila v Nabežini Karla Fratik vd. Žnidaršič, ki se je rodila v Barkovljah 15. septembra 1882. Od smrti svojega moža Josipa, živi pri svoji edini hčerki Jolandi por. Logar. Imela je namreč pet otrok, štirje pa so umrli že v otroških letih. Kljub tako častitljivi starosti je jubilarica čila in zdrava ter ima zelo dober spomin.

Na rojstni dan smo jo obiskali in zaželeli ji mnogo let zdravja. «Saj jih je že dovolj», nam je šaljivo odgovorila, potem pa nam pripovedovala o svojem življenju in njenih Barkovljah, ko so bili tam sami domačini, večinoma ribiči in nekaj židov. V mladih letih ji je bila v pevskem društvu «Adria». Govorila je v raznih krajih, pri Sv. Ivanu, v Rožani, na Prosoku itd. «Nastopale smo vedno v narodnih nošah, veste. Naš pevski zbor je bil nekaj časa učiteljski zbor».

Mož je bil židarski mojster. Po prvi svetovni vojni, ker ni bilo dela, se je preselil v Ajdovščino, potem pa je bil zastopnik pivovarne «Dreher».

Rada pripoveduje o nekdanjih Barkovljah in starih barkovljanskih in tržaških popevkih, ki jih zna še redko kdo, podrobno opisuje ta kratke razmere, ko so okoliščine morale in pasli krave tam, kjer je zdaj gledališče Rossetti, ko je barkovljanski gradbenik Martelanc gradil obrežje, pomole in Trg Unita. Prav tako pa rada bere knjige in časopise, kar brez načelnikov, dokler se oči ne utrudijo, da jo čestitamo ji in ji želimo, da bi

še mnogo let čila in zdrava živela med svojimi dragimi.

Obvestilo ACEGAT

Uprava občinskega prevoznega podjetja ACEGAT obvešča, da bodo avtobusi proge «3» ob ponedeljek, 18. septembra ob delavnih vozilih z naslednjim voznim redom: prvi odhod iz UL Cicerone ob 7.00; prvi odhod s Konkonele ob 7.30; zadnji odhod iz UL Cicerone ob 12.00, zadnji odhod s Konkonele za Broletto ob 12.20.

PREJŠNJO NEDELJO NA POBUDO KRIŠKEGA KONZORCIJA

Skupina Križanov si je
ogledala klet v Dobrovem

Veselo razpoloženje po pokušnji zlate rebule, tokaja in merlota

Konzorcij pridelovalcev vin tržaške občine s sedežem v Križu je v nedeljo 10. t.m. priredil izlet v Goriška Brda z ogledom vinske kleti v Dobrovem.

Veselo razpoloženje smo se člani in prijatelji konzorcija zgodaj zjutraj z avtobusom podali v Goriška Brda. V Dobrovem nas je pričakal tov. Simčič, enolog in strokovnjak zadrage, katero nam je tehtno in nadvse poučno obrazložil in razkazal delovanje vinske kleti. Klet je v bistvu elektronsko avtomatizirana, v njej teče vse po kronološkem redu. Marsikateri obiskovalec je debelo gledal 60 in več hektolitrske sode, kako lepo zloženi v vrstah in ob primerni temperaturi v kleti varujejo brški zlate rebule, tokajec ter črni merlot Seveda je treba še dodatno razne velike merletne zaprte cistrne, kjer se govori samo o vagonih vina in ne o litrih, kakor v domačih kletih. Med ogledom kleti so si naši vinogradniki z ustreznimi vprašanji in potrpežljivimi odgovori tov. Simčiča nabrali marsikatero izkušnjo, tako da bo v bodoče tudi vino z naših pašnov v kriškem bregu vsiljetejše in kdo ve, mogoče, zaslovelo kot brško. Seveda z umešnostno reorganizacijo proizvodnje na tem območnem pasu.

Lepa polkrožna dvorana nas je sprejela z diplomami in kolajnam na stenah ter mizami v sredini, kjer je bila pokušnja proizvodnje iz Brd. Začeli smo z zlato rebulo, nato s tokajcem, sledila je penca rebula in črni brški merlot. Za konec nam je tov. Simčič iz skrivne kota kleti prinesel še 11 let star brški tokajec, ki je bil zares izvrsten.

Če si se razgledal po razobešenih diplomah, si lahko ugotovil napredek te vinske zadruge, ki iz leta v leto dobi številnejša priznanja.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Marije Čok (Gasperje) daruje Ada in Albin Orel 3.000 lir za Dijaško matico.

Ob 5. obletnici smrti mame daruje Drago in Katica 5.000 lir za SD «Polet».

Zveza borcev NOV iz Boršta daruje 15.000 lir za šolo spomenik NOB v Cerknem.

ZA SPOMENIK NOB V PREBENEGU

Prispevali so vaščani: Jordan Kuzmič 37, 1.000 lir, Marcello Sabadin, 15, 1.000 lir, Aldo Bandi, 41, 1.000 lir, Mirko Kraljič 69, 2.000 lir, Josip Bandi 5, 5.000 lir, Graziela Kuzmič 14, 5.000 lir, Klavdio Bandi 3, 5.000 lir, Josip Bandi 6, 5.000 lir, Vilko Bandi 28, 5.000 lir, Mirko Bandi 41, 6.000 lir, Ivana Bandi 33, 7.000 lir, Enio Canziani 15, 10.000 lir, Zora Tul 14, 10.000 lir, Edvin Žerjul 40, 10.000 lir, Celestino Rojca 14, 10.000 lir, Viktor Bandi 9, 12.000 lir, Zdravko Bandi 88, 12.000 lir, Mario Samec 40-a, 12.000 lir, Milan Kočevar 25, 12.000 lir, Sandra Slavec, Križpot 46, 12.000 lir, Bruno Prašelj 63, 13.000 lir, Albino Žerjul 47, 13.000 lir, Nacjo Bandi 41, 13.000 lir, Angel Bandi 23, 13.000 lir, Albino Žerjul 40, 13.000 lir, Genio Bandi 23, 14.000 lir, Bruno Locatelli 11, 14.000 lir, Nevio Bandi 1, 15.000 lir, Sandro Kozina 11, 15.000 lir, Karolina Bandi 78, 15.000 lir, Rikardo Mitč 5, 15.000 lir, Marija Žerjul 61, 15.000 lir, Josip Prašelj 38, 15.000 lir, Rudolf Bandi 10, 15.000 lir, Piero Slavec 48, 15.000 lir, Anton Bandi 28, 17.000 lir, Ludvik Krizmančič 84, 17.000 lir, Boris Bandi 6, 17.000 lir, Dario Kraljič 69, 17.000 lir, Josip Bandi 34, 17.000 lir, Anton Slavec 7, 17.000 lir, Anton Bandi 22, 17.000 lir, Danilo Kocjančič, Dolina 346, 17.000 lir, Boris Bandi 24, 17.000 lir, Josip Vodopivec 15, 20.000 lir, Adrijano Kočevar 99, 20.000 lir, Josip Rapotec 18, 22.000 lir, Bruno Bandi 4, 22.000 lir, Ivan Kuzmič 37, 22.000 lir, Angel Kraljič 73, 25.000 lir, Mario Olenik 44, 24.500 lir, Rudi Žerjul 39, 29.000 lir, Oskar Kraljič 30.000 lir, Josip Kocjančič 42, 35.000 lir.

Odbor za postavitev spomenika se ponovno zahvaljuje vsem, ki so s svojimi prispevki in delom, sodelovanjem v kakršni koli obliki omogočili zgraditev spomenika. Prav tako se zahvaljuje vsem, ki so

s svojo prisotnostjo na svečanosti počastili spomin naših žrtev za svobodo.

ZA SPOMENIK NOB V KRIŽU

Ivan Savi (št. 69) daruje 5.000 lir. V spomin pok. Alberta Kodriča daruje žena Viktorija 5.000 lir.

Ob obletnici smrti očeta Antona Košute daruje Danila Strgonšek ti-soč lir.

Namesto cvetja na grob Marije Sedmak daruje Nada Košuta (Zagreb) 2.000 lir.

Namesto cvetja na grob Jožefa Štefaniča daruje Dominik Sedmak in Kristina Tence (št. 249) 5.000 lir.

Namesto cvetja na grob Josipa Štefaniča daruje Ida Bogatec (15) 2.000 lir.

ZA SPOMENIK NOB ZA SKEDENJ, KOLONKOVEC IN SV. ANO

Ob drugi obletnici smrti Karla Volka daruje Marta in Franko 5.000 lir ter Cvetka in Sonja Volk 5.000 lir, Angelo K. 1.000 lir, Adalgisa Bjezar 1.000 lir, v počastitev svoje prijateljice in sorkbe Marije Čok Amalija Castellani 5.000 lir. Darovali so tudi: Marija Bordon 1.000 lir, Otokar Bordon 1.000 lir, Poljak 1.000 lir, Giovanni Canciani 1.000 lir, Pietro Sinica 1.000 lir, Sinica 500 lir, Giuseppe Sosti 1.000 lir, Pavla Primožič 2.000 lir, Dionisio Primožič 1.000 lir, Anna Giacchi 1.000 lir, Angelo Petarica 1.000 lir, Mario Komar 200 lir, Narciso Polj 500 lir, Cesare Pohlen 1.000 lir, Ettore Pohlen 1.000 lir, Sandri 500 lir, Livio Pavetič 500 lir, Slavko Stepančič 500 lir, Bucco 500 lir, Primožič 500 lir, Bruno Apollonio 1.000 lir, Vlasta Stefani 500 lir, Melita Cergol 300 lir, Dionisio Primožič 500 lir, Pietro Odoni 1.000 lir.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

V počastitev padlih tovaršev daruje Marija in Giacomo Danev 20.000 lir, Angel Star 20.000 lir in družina Danev - Gulič 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti Franca Štoke daruje sestra Jožefa in Amalija 400 lir.

V počastitev spomina pok. Marija Bana daruje družina Danev s Kontovela 2.000 lir za spomenik na Kontovelu.

ZA SPOMENIK NOB NA KONTOVELU

Ob 29. obletnici smrti hčere Marje daruje mati Antonija Danev 10.000 lir.

PISMA UREDNIŠTVU

Vojakovo pismo

Dragi Primorski!

Posljalim ti pismo, ki nam ga je ob odkritju našega spomenika padlim NOB v Prebenu posljal naš vaščan, ki trenutno služi vojaški rok. Prosimo te, da ga objaviš, ker nas je zelo razveselilo in ker je prav da tudi tvoji čitatelji vidijo, kako naša mladina ceni in spoštuje naše padle za svobodo in kako jo prevečata narodno in prafasistični duh. Hvala za uslugo.

Odbor za postavitev spomenika padlim v NOB v Prebenu

Pismo se glasi:

«Zvedel sem novico, da boste 10. t. m. odkrili spomenik. Po dolgem in trdem delu je torej dokončan. Pomagali smo vsi toda največjo skrb in delo ste imeli vi in za to vam vsa čast, ker niste obupali in ste držali trdo. Že ne vem, da bomo imeli tudi v naši vojni simbol gorja in trpljenja, ki so ga naši vaščani prestali in dali svoja življenja za boljše življenje za prihodnje, ki ste prav tako trpeli in se borili, ter nas mišljali».

Cetudi sem daleč od doma, dom vsaj v mislih z vami. Saj sem tudi jaz malenkostno pomagal in žal mi je, da odkritju ne morem prisotvovati. Zato vam želim vsem čestitavati, kaj obilo zadoščenja, veselja in da bi se dobro počutili in bili še da bi se naprej tako napredovali in da bi se kaj zgradilo v naši vasi.

Sedaj pa vam pošiljam pričrvo pismo in kičem: predajmo se! Smrti fašizmu, svoboda narodu! Tovariške pozdrave

Marjan Žerjul

Abonmaji za SSG

Spoštovani!

Oprostite, ker se obračam na vas z dokaj «čudno» prošnjo, toda vi mi predstavljate edino zvezo z vsem tistim, kar se v Trstu dogaja v okviru slovenske narodne skupnosti.

V sezoni 1972-73 imam namreč obiskovati Slovensko narodno gledališče, vendar ne vem, kam bi se lahko obrnil, da bi zvedel potrebne podatke. Morda bi mi vi lahko posredovali naslov gledališča in, če vam to ne predstavlja prevelike ovire, dali načrt mesta, da bi oposloje ob prihodu v Trst lažje našel.

Za uslugo se vam najlepše zahvaljujem in vam pošiljam prisrčen pozdrav iz Ljubljane.

Ivko Vidmar

Uredništvo: Nič lažjega kot to. Kot reden čitatelj našega dnevnika ste gotovo opazili, da že nekaj dni objavljamo razpis za abonmaje na sezono Stalnega slovenskega gledališča v Trstu 1972-73. Izpolnite priloženi kupon, izrežite ga in pošljite na označeni naslov, ki ga za vsak primer navajamo: Stalno slovensko gledališče, UL Petronio 4 - 34138 Trst. Pot do Kulturnega doma pa vam poaka vsak mestni stražnik in tudi vsak meščan.

Slovenščina in CAI

Spoštovano uredništvo,

pismu, ki vam ga je poslal E. Baruzza in objavljenem v Vašem dnevniku 18. avgusta, bi rad nekaj dodal. Dne 15. avgusta sem šel z družino v Brisčko, namenjen

v tamkajšnjo jamo. Gospo pri blagajni sem nagovoril v slovenščini in prošil za tri vstopnice. Toda gospa me ni razumela in sem prošnjo moral ponoviti trikrat, dokler se ni oglašil neki gospod, ki je čakal z menoj v vrsti in blagajničarki razložil v italijanski, da želim namreč tri vstopnice. Blagajničarka se je tedaj zelo presenečeno in naivno opravičila, kot da bi jaz govoril neki čuden kitajski dialekt, rekoč: «Normalmente mi arrangio un po' in tutte le lingue, ma non riuscivo a capire che lingua parlasse il signore...»

Zaman bi bilo razlagati, da ni nikjer, na področju jame, najmanjšega napisu v slovenščini, čeprav se kraj nahaja v popolnoma slovenski vasi, v slovenski občini Zgonik. In to še ni dovolj, saj uprava jame s svojim nedemokratskim ravnanjem prezira celo dejstvo, da smo blizu meje in da so slovenski turisti na tržaškem zelo številni.

To se dogaja, ker našo kraško jamo upravlja tako, zares zelo športno društvo, kot je Club Alpino Italiano - Sezione di Trieste.

S prisrčnimi pozdravi.

Adriano Puntar

Uredništvo: Vaše pritožbe smo posredovali županu zgonske občine, ki nam je tudi potrdil njih upravičenost. Jamo upravlja tržaška sekcija CAI, ki za slovenščino nima posluha. Povedal nam je tudi, da ni dolgo tega, ko je ta sekcija naslovila na zgonsko občinsko upravo prošnjo, da bi namestila pri jami dvojezične napise v italijanski in v nemščini. Seveda je županstvo v Zgoniku odgovorilo, da nima ničesar proti napisom v italijanski in v nemščini, da pa morajo biti ti napisi tudi v slovenščini in da odobri postavitev napisov le pod tem pogojem. Na ta odgovor županstva sekcija CAI sploh ni odgovorila.

Po vsem tem je očito, da v tržaško sekcijo CAI demokratični duh še ni pritrčal.

Zakaj skreni urnik SAP?

Spoštovano uredništvo!

Vaš list je stalno sledil in ob-

Družba Proga — TRST — Salita di Gretha 29 — tel. 412-205, 410-082

PREDSTAVLJAMO VAM SLOVENSKE ZALOŽBE

Cankarjeva založba je trdno zasidrana v našem slovenskem kulturnem prostoru

Ena od treh najpomembnejših slovenskih založb - Šestnajst različnih zbirk - Na programu: za 1974 «Vsi zakladi Slovenije», za 1975 «Zgodovina Slovencev» (avtorja Vasilij Melik in Ferdo Geštrin)

Sedemindvajset let dejavnosti neke založbe morda res ni veliko, zlasti če to dobro primerjamo s starostjo nekaterih velikih založniških podjetij v svetu. Toda 27 let izdajanja knjig v novem času po osvoboditvi in v slovenski družbeni stvarnosti pa veliko pomeni. Posebno še, če se spomnimo na slovenske predvojnike, dokaj skromne razmere. Zato lahko takoj ugotovimo, da je Cankarjeva založba, ki je pred dvema letoma praznovala svoj srebrni jubilej, danes glede na opravljeno delo trdno zasidrana v slovenskem kulturnem prostoru, kot eden izmed temeljev slovenskega založništva. Njena pot od osvoboditve dalje, ko je bila ustanovljena za Slovenskim knjižnim zavodom in Državno založbo Slovenije, kot tretja založniška hiša, sicer ni bila povsem ravna. Na poti navzgor je Cankarjeva založba doživljala težke dni. Poleg uspehov je bilo na tej poti tudi nekaj zastojev in podpiralcev. Toda pod sedanjim podjetništvom vodstvom je Cankarjeva založba po obsegu svojega knjižnega programa, po vrednosti svojega prometa, in končno tudi po družbenem pomenu uvrščena med prve tri največje slovenske založniške ustanove.

Takrat ko je bila Cankarjeva založba ustanovljena, je bilo vse bolj ali manj jasno in založniški programi so bili za mlade založbe jasno začetni. Toda tisto, kar je bilo takrat dogovorjeno že zdavnaj ne drži več. Novi časi in nove razmere, vse to je terjalo velike spremembe tudi v slovenskem založništvu. Nekaj pa je Cankarjevi založbi vendarle ostalo kot bistveni sestavni del njenega založniškega programa. Od začetka pa do danes. Izdajanje družboslovne literature je bilo in je še med temeljnimi nalogami te založbe, ki nosi ime največjega slovenskega pisatelja. Cankarjeva založba naj bi v prvi vrsti izdajala dela klasičnega marksizma, dela domačih mislecev, družboslovcov in zgodovinarjev. Program založbe je bil zato v prvem obdobju popolnoma s spomini, filozofskimi razpravami, z gospodarskimi in političnimi traktati. Vendar pa je založba začela že kmalu izdajati tudi leposlovna dela naprednih domačinov in tujih avtorjev, zlasti tistih, ki jih pri nas do tedaj sploh nismo poznali. Naklonjen pa je odprava vrata tudi domači književnosti, tako tisti, ki je zrasla iz revolucije kot tudi najmlajši, čeprav pri tem ni pozabila domače klasike. Cela vrsta izdaj Cankarjeve založbe nam je v spominu iz prvega desetletja njenega dela, zadošča pa, da omenimo izdajo Cankarjevega izbranega dela, izdajo Prežihovega Voranca in Cirila Kosmača. Skrb za leposlovje se je povečala zlasti po združitvi s Slovenskim knjižnim zavodom (leta 1957), ko je Cankarjeva založba prevzela tudi knjižni program pridruženega založbe. In tako nam je Cankarjeva založba vseh teh 27 let svojega obstoja posredovala nešteto najrazličnejših knjig, od Marxa, Plehanova, mimo Kanta, Lenina, Tita in Kardelja, mimo vzgojne literature, umetnostnih publikacij, jezikovnih razprav do del Haceta, Zidarija, Miheličeve, Božiča in drugih mladih avtorjev današnjega časa. Založba namreč ni pozabila niti na vzgojno literaturo, ne na likovno umetnostne publikacije (spominimo se na njeno izdajo knjige o slovenski umetnosti), odkrivala je literaturo malih narodov in Slovencev posredovala dela jugoslovanskih književnosti. Pred osmimi leti pa je uspela u-

resničiti veliko idejo o prodoru žepne knjige na slovenski knjižni trg. Osem letnikov zbirke Sto romanov kaže na velik uspeh teh izdaj, uspeh, ki je toliko večji, ker imajo vse te knjige tehtne uvodne eseje domačih literarnih teoretikov. In tako se razen v vsebinski pestrosti kaže dolgoletna bilanca Cankarjeve založbe tudi v veliki množini knjig, ki so med slovenskimi ljudmi nedvomno opravile veliko delo kulturnega osvoboditve. Teh knjig so pred dvema letoma našli kar 1700, danes, ko je založba še povečala obseg svojega delovanja, pa jih je že precej več.

V današnjih gospodarskih razmerah in kulturnih potrebah vse slovenske založbe izdajajo vse. Tudi Cankarjeva založba ne more mimo tega. Toda izdajanje družboslovja je bilo in bo tudi v naprej ostalo osrednji program Cankarjeve založbe, pa čeprav te knjige v današnjih pogojih tržnega gospodarstva ne prinašajo poslovnega uspeha. In čeprav je založba pri tem, ko se je vplegla v vse idejno-politične izobrazbe, ostala vse bolj osamljena in prepuščena svojim zmogljivostim.

Sicer pa si je Cankarjeva založba v zadnjih letih ustvarila program, ki predstavlja s svojimi zbirkami zaokrožen repertoar založniške dejavnosti. Ta program je seveda širok in obsežen, pa čeprav je nekaj zbirk odpadlo. In če poksramo po najnovejšem katalogu založbe, se nam Cankarjeva založba danes predstavlja kar s šestnajstimi različnimi zbirkami od filozofije do zbirke Sto romanov. Filozofija, psihologija, estetika, to predstavlja prvo skupino knjig. Slede jim dela politične in gospodarske vsebine. Potem najdemo v katalogu knjige, posvečene vzgoji in šolstvu. Poseben naslov predstavlja naravoslovje. Za umetnost ni prezrta dokazujejo zadnje izdaje (Vischerjeva topografija, Valvasorjeva topografija, Trdinove Bajke in povesti o Gorjancih, Wagnerjeve Vedute Kranjske). Prihujljene so biografije, Zgodovini je prav tako posvečena skrb Cankarjeve založbe. Eseji in razprave predstavljajo posebno knjižno zbirko. In šele potem pride na vrsto leposlovje. Poezija posebej, proza posebej, pri obojem pa lahko ločimo še med domačimi in tujimi deli. Bela krizantema je bibliofilska zbirka izbranih del domačega slovstva.

Polde Bibič in Milan Kahan v komediji «Pogodba», ki jo je v teh dneh uprizorjalo Mestno gledališče iz Ljubljane na naših odrih

Poleg koprodukcij izdaj, učbenikov in slovarjev pa izdaja Cankarjeva založba še tri močno priljubljene knjižne zbirke. Zbirko Mozaik s prevodi iz svetovne literature, zbirko Bios (zanimiva dela s področja zgodovine, zdravstva, kriminologije, memoarov, potopisov) in zbirko Sto romanov z izbranimi deli svetovne literature iz žepnih izdaj. Najnovejši katalog založbe kaže kako malo je še od vse množine knjig, ki so izšle v zadnjih letih, na razpolago v knjižarnah, in kako velik uspeh je založba dosegla z nekaterimi posebnimi izdajami. (Med njimi naj omenimo knjigo Agniti, vohuni, vojaki, knjigo Naredi si sam in knjigo dr. Tekavčiča Kaj mora ženska vedeti o sebi, ki je bila v dveh mesecih razprodana in ki kot pravi bestseller doživlja že drugo izdajo).

Tekoči program se odvíja po načrtu in okviru omenjenih knjižnih zbirk. Že naštevane knjige letošnjega programa bi zavedlo predaleč. Lahko pa opozorimo na Plehanova Filozofske spise, na novi knjigi Fromma (Križa psihoanalize, Umevanje ljubezni), na Inkretove Gledališke feljtone, na novi deli Mire Miheličeve in Beana Zupančiča, na roman Svici Becherja, Thorwaldove knjige Pacienti, pa je dovolj. Bolj utegne zanimati dolgoročni program Cankarjeve založbe.

Cankarjeva založba bo drugo leto izdala že napovedani priložni leksikon, prirejen po svetovno znani Brochhausovem leksikonu, z bistveno domačo dopolnitvijo. V leto 1974 naj bi izšla knjiga Vsi zakladi Slovenije, knjiga, ki naj bi v podobi, s kratko spremeno besedo predstavila najpomembnejše slovenske naravne lepote, kulturne znamenitosti, tehnične dosegke, etnografske spomenike. Za leto 1975 je napovedana Zgodovina Slovencev, ki jo je pisala Vasilij Melik in Ferdo Geštrin in ki naj bi za današnji trg pomenila nekaj podobnega kot nekdo Grudnova zgodovina. Za naslednje leto je v načrtu Svetovna zgodovina v eni knjigi, delo, ki naj bi zapolnilo veliko vrzel na našem knjižnem trgu.

In ko govorimo o dejavnosti Cankarjeve založbe ne smemo prezreti, da je založba nedavno opravila raziskavo slovenskega tržišča in da približno 500 tabel odgovarja na najrazličnejša vprašanja, ki utegnejo zanimati založnik. Nekaj splošnejših podatkov

pa bo založba tudi objavila. Če bi omenili še novo honorarno politiko Cankarjeve založbe napram domačim avtorjem (ta obeta veliko, saj je založba že v prvem letu dobila vrsto domačih tekstov), pa morda še skrb za povečano sodelovanje z drugimi založniškimi ustanovami, smo s tem o dejavnosti Cankarjeve založbe povedali dovolj. Ostane nam, da za konec zapišemo samo še željo: da bi Cankarjeva založba ostala pri sedanjem vzponu in da bi izpolnila obetane načrte, v koračku s časom in kulturnimi potrebami današnjega slovenskega človeka.

Slavko Rupil

Budimpeštanski zbor «Vasas» bo nastopil na tekmovalstvu pevskih zborov «Seghizzi»

Mešani zbor «Vasas» iz Budimpešte

Zbor bo nastopil tudi v torek v Kopru in v sredo v Novi Gorici

Mednarodnega tekmovalstva pevskih zborov «Seghizzi» v Gorici, ki bo letos od 21. do 24. ltn., se bo udeležil tudi madžarski mešani pevski zbor «Vasas» iz Budimpešte. Ta zbor se trenutno mudi na turneji po Jugoslaviji. Sneli je gostoval v Lendavi, kjer živi madžarska manjšina, jutri bo koncertiral v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani, v torek v koprskem gledališču in v sredo, tj. dan pred začetkom tekmovalstva «Seghizzi», še v kino dvorani «Soba» v Novi Gorici.

Ker bodo potemtakem imeli priložnost slišati ta zbor mnogi naši ljudje, je prav, da o njem povevmo nekaj več.

Zbor je bil ustanovljen leta 1903 na pobudo Zveze sindikatov kovinarjev Madžarske. Skoraj 50 let je deloval kot moški zbor, ves čas pa sodeluje z madžarskim delavskim gibanjem.

Med leti 1930 in 1960 je zbor odigral pomembno vlogo pri popularizaciji nove madžarske glasbe — Bartoka in Kodalya, ki je nastajala v tem času. Zbor je prvič izvedel znamenito revolucionarno kompozicijo Kodalya «Vzletel je pav».

Leta 1948 se je zbor preoblikoval v mešani zbor. Poleg pevkega zbora v okviru društva «Vasas» delujejo tudi simfonični orkester, plesni ansambel in še nekatere druge umetniške skupine. Pevski zbor, ki ima danes 100 članov,

Zbor sloni na delavskih tradicijah, goji umetna dela, ki prikazujejo novo življenje LR Madžarske, obenem je tudi odlični izvajalec del naslednjega klase. Pevski zbor Vasas goji še popularne pesmi sovjetske glasbene literature. Repertoar zbora obsega dela od madrigalov do oratorijev. Del monumentalnih del je zbor izvedel IX. Beethovenovo simfonijo in Heydnovih «Sedem letnih časov». Pred kratkim je prvič izvajal tudi oratorij o «Kralju Matjažu», katerega komponist je Lajós Vass, dirigent zbor.

Zbor redno koncertira v delavskih kulturnih centrih Madžarske in je večkrat gost glasbene akademije v Budimpešti ter radia in televizije. Letno izvede 30 do 40 koncertov. Že od leta 1962 ga vodi priznani dirigent in komponist Lajós Vass, ki je dobitnik «Erkelove nagrade» in nagrade Zveze sindikatov Madžarske.

Zbor je sodeloval na raznih tekmovaljih in festivalih ter nastopal na Češkoslovaškem, v Italiji, Jugoslaviji, Franciji, ZR Nemčiji, Belgiji in Poljski.

Lado Premru

KNJIGA, KI JE DANES REDKOST

Italijansko - slovenska slovnica napisana pred več kot 160 leti

Napisal jo je Vincenzo Franul de Weissensturn po predlogi Kopitarjeve slovnice Izšla je v Trstu leta 1811 z naslovom «Saggio Grammaticale Italiano-Cragnolino»

Vsaka knjiga, posebno znanstvena, ki ima za seboj dolgo desetletja preteklosti, je brez dvoma zanimiva, ker je nekaj spomenik življenja iz vsega, kar je narod znal in delal v času, ko je bila napisana. Taka knjiga nam nudi tudi lepo priložnost, da lahko primerjamo, kako in koliko je narod napredoval na področju, katerega obravnava. Zato menimo, da je tudi knjiga, katero bomo prikazali bralcem, vredna, da ji posvetimo nekoliko naše pozornosti: saj je praznovala že 161. letnico svojega izida. Izšla je namreč v Trstu leta 1811 z naslovom: «Saggio Grammaticale Italiano-Cragnolino» compo da Vincenzo Franul de Weissensturn.

To delo je slovnica slovenskega jezika, namenjena mešanemu italijanskemu narodu. Naslova stran knjige je napisana v italijanščini, le v sredini je štirinastna kitica v slovenskem jeziku (bohorščici), ki se glasi:

Zbudi se kranjska Modrica
zadosti si spala do zdej,
Al ni očitna pravica,
D'obudena boš zanaprej?

(v bohorščici)
Zbudi se kranjska Modrica
Sadosti si spala do zdej!
Al ni očitna pravica
D'obudena boš za naprej?

TRIESTE, MDCCCXI
Knjiga se deli v dva dela: teoretski del, v katerem je slovnica na razlaga jezika, in praktični del, ki prinaša celotno Linhartovo igró «Veseli dan, ali Matiček se ženi». Na zadnjih straneh pa je še prevod mnogih besed in stavkov iz omenjenih igró. Prav na koncu pa je zapisano, da je «Slovnica» v prodaji pri Avtorju v Trstu, androna S. Lorenzo Nro. 125, po 6 frankov izvod.

Slovnici del se začne z razlago posameznih črk. Avtor piše, da je imela stara slovenska abeceda tudi črke q, w, x, y, a so bile v novem času odstranjene, in tudi mi jih ne bomo

rabili v naši slovnici. Zato bomo pisali npr.: voda, takšin, bukke, namesto voda, taxin, buque, itd. Nato razlaga, kako se izgovarja, jo posamezne črke, ter se pri vsaki pomudi z res lepimi primeri. Pravi, da se ne sme pisati ne več ne manj črk v eni kranjski besedi, kot jih slišimo po glasu. V govoru in oblikovanju besed je razlaga zelo obširna in izčrpna; saj obsega celih 175 strani. Na tem listu je prikazanih kakih dvajset enozložnih besed, ki so predstavljene v vseh sklonih in v vseh treh številah.

Sklanjaje samostalnikov je v glavnem kot danes, le 5. sklon rabi tedaj «v», namesto današnje «pi», npr.: «v jenu», — sedaj pri jenu! itd. Povsod se naslanja na «moderno» uporabo črkopisa in pravopisa z lepimi pripombami, kar priča, da je bil pisec dobro pripravljen in podkovan v kranjsčinu, ali morda bolje povedano, da je imel pri rokah odlično pomoč, kot je bila znamenita Kopitarjeva slovnica, na katero se je naslanjal. Se razume, da je knjiga pisana v bohorščici, saj je bil ta črkopis v rabi še do leta 1840.

Za Slovence in slovenski jezik ali narečje uporablja izraz «Kranjs» in «kranjsčina», nikdar «slovensčina». O tem, kje da se govori najlepši jezik, piše: «Govorica našega jezika se nahaja v notranjosti Kranjske, po vaseh, proč od mest, ker v teh se ne sliši drugega, kot kranjsko povzeto od drugih jezikov, ki se tam govorijo».

Čeprav je knjiga znanstveno delo, je vseeno zelo zanimivo in prijetno branje, ker vsebuje mnogo izrazov, ki danes po 160 letih, ko se je naš jezik spopolnil, spravi bralca v «čudno» voljo: npr.: pelnica — plenica, deži — dežu, ogin — ogenj, tavžent — ti-soč; in tudi kak napaden prevod v italijanščino, kot npr.: res — vero, a v izpeljanem pomenu, resno telo — Corpus Domini, itd.

Drugi del se začne z naslovom Linhartove igró «Veseli dan ali Matiček se ženi».

Komedia v pet dejanjih — ponarejena po Francoski La folle journée, ou le mariage de Figaro, par Mr. de Beaumarchais.

Pod tem razčlenjenim naslovom prvi med drugimi: «Domnevaajo, da branje znanega dela, katerega je napisal en klasičen pisatelj in ki ga objavljamo, vsebuje mnogo lepih besed in preprostih, jasnih stavkov, je vedno najbolj primerno sredstvo za povzeti kak jezik. Zato sem izbral za praktično učenje kranjskega jezika eno igró francoskega izvora, mojsterko prirejena v naše narečje od gosp. Linhart, enega najbolj slavni kranjskih pisateljev: in ta igra je za nadomestilo pogovorov in besed, katerih so druge slovnice polne. In skupaj s tem igro sem sklenil dodati temu mojemu slovnici delu zbirko besed iz stavkov kranjske italijanske, popravljenih po modernem pravopisu, in očistilih tistih germanizmov, katere danes odklanjajo vsi novejši pisatelji.

«Slovnica» je res zanimiv pojav v naši književnosti, zlasti če pomislimo, da ni bil njen avtor našega rodu, in da je želel prikazati slovenski jezik in njegovo veliko besedo Italijanskemu narodu. Če ni v tem svojem plemenitem zaletu popolnoma uspel, ni njegova krivda, pač pa oni, ki so mu zavladali priznanje in uspeh.

Pisatelj «Slovnice» Vincenc Franul p. Weissensturn se je rodil na Reki 2. febr. 1771. Njegov rod, kot se bere v SBC, je prišel iz Albanije, se udomačil na Reki,

kjer je prejel plemiški naslov. Imeli so neke sorodnike tudi v Ajdovščini, pri katerih je tudi mladi Vincenc preživel več časa. Proti koncu stoletja se je preselil z Reke v Trst, kjer je leta 1803 prejel priznanje za urad samostojnega notarja, ter je odprl in vodil pisarno do svoje smrti.

V svoji mladosti je doma na Reki spoznal hrvaški jezik, med bivanjem v Ajdovščini pa se je začel zanimati za slovensčinu, katere se je prav z veseljem učil. In ko se je preselil v Trst, se je rad družil s Slovani, ter se vedno bolj zanimal za «kranjski» jezik. To navdušenje do slovensčine ga je privedlo, da se je odločil napisati slovnico slovenskega jezika za Italijane. Toda sam je priznal, da ker ni bil v stanu napisati kaj popolnoma novega, se je držal znane Kopitarjeve slovnice. In morda je prav zaradi tega postala njegova «Slovnica» tako obširna in za popreč-

nega človeka nekoliko prezahtevna. Rokopis je poslal Vodniku za pregled in popravke, kateri mu je res delo pregledal, ter mu dal še razna navodila. In tako je meseca avgusta leta 1811 izšla «Slovnica» v 2.000 izvodih. Toda knjiga ni dosegla uspeha, kakršnega se je izdajatelj nadejal. K temu neuspehu je precej pripomogla Kopitarjeva neugodna kritika. Kopitar se je čutil užaljenega, ker ni Franul izrecno imenoval njegove slovnice kot vira, katerega se je držal pri snovanju svojega dela, zato je pretirano iskal in kazal napake. V enem letu se je prodalo komaj 250 izvodov in razočarani Franul je pisal Vodniku, da je bilo njegovo prizadevanje in delo, ki ga je imel s slovnico zelo neveljavno in slabo plačano. Užaloščen zaradi neuspeha, je opustil delovanje na področju slovenskega jezika. Umrl je v Trstu 2. avgusta 1817.

Lado Premru

JUBILEJNO TEKMOVANJE V POLIFONSKEM PETJU V AREZZU

MOŠKI ZBORI TUDI LETOS ŠIBKEJŠI OD OSTALIH

Nerazumljiva omejitev števila pevcev v zborih - Neustrezni urniki

(Nadaljevanje in konec)

Naj navedem še ostala mesta, ki so si jih priborili drugi zbori! Lepa zvočna zlitost, ubrano petje in plastična interpretacija je prinesla prvo mesto zenskemu delu zbor «Kühn» iz Prage, prav tako moškemu delu zbora že omenjenega prvaka, mešanega zbora «Maria» iz Švedske. Drugo nagrado so prejeli: osrednji zbor Glasbene mladine iz Budimpešte iz folklore, ženski del zbora «Monteverdi» iz Hamburga iz polifonije, «Mali pevci» (deski zbor). Lan guedoc, Toulouse iz gregorijanskega petja, mešani zbor iz Nantea (Francija), moški zbor «Monteverdi» iz Hamburga. Trejo nagrado grški mladinski zbor «Elli Adams» iz Volosa, moški in mešani zbor «Kühn» iz Prage, zbor Glasbene gimnazije iz Dunaja iz gregorijanskega petja in ženski zbor «Junost» iz Moskve v kategoriji ženskih zborov (polifonija) in v folkloru.

Koncert, ki je sledil otvoritvi natečaja, 23. avgusta, je bil predolg in tudi ne v celoti na taki visini, kakor bi lahko pričakovali. Izvajanje zbora «Coro delle 9» iz Pescara je proti koncu dela G. Carissima Arie del sopra e Cori della FIGLIA DI JEF-TE postajalo v svojem neprimernem petju in monotonosti dolgo-vezo in utrjuje — razen sopro-panistke Giuliane Sifonia Raymond, ki je z lepim glasom in plastičnim oblikovanjem umetniško prepričala. Nastopil je še ženski zbor «Kühn» iz Prage in zbor «Monteverdi» iz Hamburga. Na sobotnem večernem koncertu je dvignil kvaliteto bolgarski mladinski zbor «Dorbi Hristov»; mislim, da ni potrebno ponavljati njegovih dosežkov in učinka. Pač po nismo bili zadovoljni v celoti z nastopom «Jože Vlahovića», ki je intonacijsko in interpretacijsko slabo zapel «Pesma oraca» Grgoševića, neizrazita je bila «In the river of Jordan» (R. Hunter), prav tako «Pridi ti suhajo (H. Lau). Pač pa so doživeto izvenle «Dremle mi se dremle» (K. Odak), «Tri jetrve», «Dve ruske

narodne» (E. Cossetto). Nikakor pa ne gre v koncertni program «Tajanska salata», ki nima v sebi nikake duhovitosti in je primerna le za veselo omizje.

Na mednarodnem opolnaskem koncertu v cerkvi S. Maria della Pieve so nastopili: mladinski zbor iz Danske, zbor «Maria» iz Västeråsa, akademski zbor Agrar-univerze iz Varšave in zbor ter orkester Glasbene gimnazije iz Dunaja, ki je zaključil koncert s Schubertovo Mašo v G, za soli zbor in orkester — ubrano in v celoti kompaktno sta delovala oba ansambli. Tudi solisti, gojenici šole, so pokazali pomembno stopnjo izoblikovanih glasov in muzikalnost v interpretaciji.

V nedeljo je bil sklepni nastop prvo in drugonagradevcev mešanih zborov in zborov iz folklorne ter prvonagradevcev iz kategoriji moških, ženskih in mladinskih zborov ter iz gregorijanskega petja.

Organizacija tekmovalstva je potekala v redu. Ne moremo pa soglašati s pozno uro tekmovalstva mladinskih zborov, ki bi po našem mnenju bilo najbolj primer- no v poznem dopoldanskem času, ne pa zvečer od 21.15 ure dalje. Prav tako lahko ugodno vpliva na kvaliteto petja pozna ura in pri odraslih pevcih, posebno še, če so tekmovali v izločilnem nastopu istega dne. Neoprečen razpored in predolge pavze med nastopajočimi zaradi dela žirije so zavlekle finalno tekmovalstvo med 24. in 25. avgustom kar do 2.30. Za mladega pevca je to vse- kakor preveč naporno in zmanjšuje počivo za večji uspeh.

Se nekaj bi rad pripomnil. Moški zbori so tudi letos, čeprav malce boljše kakor lani, bili šibkejši od ostalih po manjši glasovni zlitosti in po interpretativni plastičnosti, k čemur pripomore tudi za nas nerazumljiv numerus clausus, ki dopušča največ 20 pevcev, ko pa skušne uče, da moški amaterski zbor šele od tega števila dalje začne pridobivati na polnosti zvoke, seveda v pogojih dosežene homogenosti posameznih

glasovnih skupin, ki so lahko zaradi kvaliteten razlik posameznih pevcev tudi številčno različno sestavljene, kar je pa v gornjem okviru po večini nemogoče, razen če niso glasovi solani. Omejitve na isto število pevcev v ženskem zboru, ki razpolaga s zrednejšim zvočno maso in glasovno barvo, ne predstavlja takega problema. Če bi hoteli dvigniti kvaliteto moških zborov, bi kazalo razmisliti o maksimalnem številu pevcev v moškem zboru.

Pretežna večina zborov je imela mlade pevce, tako da letošnje tekmovalstvo lahko imenujemo manifestacijo pevskih mladine, kar nam navdaja z veselo zavestjo, da ima zborovsko petje vse večji pomen in svojo vlogo v mladini generacijah po vsem svetu in da se v bodočnosti ometa še večja umetniška rast v tej umetniški glasbeni dejavnosti.

Ivan Silič

POPRAVKI: V telefonskih poročilih iz Arezza so se zaradi manjše razumljivosti ali trenutnih linjskih motenj prikrade napake, ki smo jih dolžni popraviti. Dne 25. VIII, str. 6, stolpec I, vrsta 51: se Petrinje, namesto: Sovjetske zveze; stolpec II, vrsta 14: I Minipolifonici, namesto: L'Inni polifonici. Dne 26. VIII, stran 6, stolpec II, vrsta 7: Passer mortuus est, namesto: Pater mortuus est; 13 vrsta istotam: bi zaslužil, namesto: je zaslužil; 28. vrsta istotam: 4. mesto mladinskemu zboru iz Danske, namesto: «Voci bianche»; vrsta 42 istotam: deski zbor, namesto: ženski; vrsta 45 in 46: finalno tekmovalstvo iz folklorne in ženskih zborov, namesto: znano tekmovalstvo iz folklorne in pevskih zborov; stolpec III, vrsta 6: za dvig, namesto: za stik. Dne 27. VIII, stran 10, stolpec I, vrsta 19: glasbene mladine, namesto: glasbene matice; vrsta 36 istotam: ... zeleni Juro, namesto: Veleimurzi; II, stolpec vrsta 1: ritmično, namesto: pretesno; 3. vrsta istotam: danosti, namesto: stanosti; vrsta 23 istotam: deski, namesto: ženski.

MARIBORSKO KULTURNO PISMO

Drama in opera na pragu jeseni

Nedavni veličastni koncert moštvo slovenskega pod vodstvom, po svetu znanega dirigenta Kondrašina, v nabito polni dvorani Unionsa še pred pričetkom sezone kulturnih prireditelj v Mariboru, je pobudil zapis vesplosnega pregleda glasbene dejavnosti, ki je bila v lanskem sezoni redno razgibana in dejavna. Po zalogi koncertne poslovalnice smo bili deležni nekaj znamenitih koncertov ansamblov in posameznikov svetovnega slovstva, ki se jim bodo v predstoječi sezoni pridruži še drugi.

Seveda se je zaradi velikega zanimanja spet prebudila želja po obsežni mariborski filharmoniji, na katero naj bi se usposobil sedanji operni orkester. Kakor je zamisel lepa in volja dobra, jo verjetno ne bo lahko uresničiti v doglednem času, saj poznavalci glasbe dobro vedo, da je za obsežnejši orkester ni moč zaenkrat vzrati, ne da bi pri tem uprle kakovost. Zato se bodo morali merodajni dejavniki do- go poglobiti ali je vredno ok-

njeno operno dejavnost, ki je z mariborskim opernim ansambлом tudi na nekaterih gostovanjih izven mesta dosegla zavidljive uspehe na mednarodnih festivalih, samo zato, da bi poživili domačo koncertno dejavnost, ki pa zaradi objektivnih težav ne bi mogla dosežati tiste ravni, ki jo je že dosegala domača opera.

Kljub temu, da Maribor nima lastnega simfoničnega orkestra, glasbeno življenje ni v zastoji, kar pričajo živahno delovanje opere, ki je glavni nosilec glasbene življenja v štajerski prestolnici, in pa razveseljuje številni glasbeni telesi, saj aktivno deluje v mariborski občini kar 17 odraslih pevskih zborov, 4 mladinski zbori, 40 pionirskih zborov, 2 harmonikarska zbora, 5 godb na pihala in 1 tamburški zbor. Vsi našti so ljubiteljski glasbeni ansambli, ki prirejajo koncerte doma in na gostovanjih. Mnogi izmed njih zaradi visokih umetniških sposobnosti gostujejo tudi v tujini, celo na najuglednejših festivalih in tekmovaljih.

O pripravah za novo glasbeno sezono bomo spregovorili kdaj prihodnje. Za zdaj se bomo seznanili kaj sta pripravila za predstoječo sezono dramski in operni ansambel mariborskega Narodnega gledališča. Drama je uvrstila v repertoar načrt šest del na Velikem odru in troje na Malem odru, dočim bo v okviru Mladinskega odra uprizorila Kahanovega Obutega mačka. Glavno sezono bo otvoril Brechtov Galileo Galilei, sledila pa bodo še dela Hiengova Lažna Ivana, Vitranov Viktor ali Otoci na oblasti, O'Ca sevev Skratni prah, Levstik-Grčnova Kastelka, Nestrov-Stefanec Lumnacij Vagabund. Malem odru pa uprizoril Forstneričevega Pijana Kurenta, Bauerjev Magič Afternoon in Kačkov Nagovor akademiji. Iz prejšnjih sezon bodo ponovili uspešnejše uprizoritve kot Stefanova Večna lovišča, Zuckmayerjeva Stotnika iz Koepe-nicka, Kohoutovega Avgusta, Avgusta, ter Linhartovega Matička, dočim bo Malo odru ponovil Prešernu z Ljubemzijo.

Emil Frelih

Skupina Padričanov v narodnih nošah se je fotografirala z letošnjim parom Kraške občine

SOVJETSKI AKADEMIK KAVETSKI O RAKU

ŽE V NAŠEM STOLETJU BOMO BOLEZEN PREMAGALI

Pred nekaj dnevi smo pisali, kako v ZDA narašča število primerov rakastih obolenj na pljučih. Hkrati smo navedli tudi mnenje strokovnjakov, da ta pojav pripisujejo. Danes se ponovno vračamo k tej bolezni in sicer v zvezi z zaključkom svetovne konference o raku, ki je bila v Prirošču v Dalmaciji. Sovjetski strokovnjaki niso na tej konferenci imeli svojih specifičnih referatov, udeležili pa so se je. Med temi je bil tudi akademik prof. Rastislav Kavetski, ki je dopisnik zagrebškega dnevnika «Vjesnik» med drugim rekel tole:

«Zdi se mi, da vas bom presenetil takoj v začetku razgovora in sicer z nenavadno trditvijo, da namreč vzroke in povzročitelje raka poznamo. Stvar je namreč v tem: obstaja mnenje, da se o vzrokih in povzročiteljih raka nič ne ve. Po našem mnenju pa ta trditev ne drži. Vsi vemo, da obstajajo v okolju, v katerem živi človek, kancerogene snovi, odnosno tvarine, ki povzročajo rakasta obolenja. Mimogrede bi vas opomnil, da je večino teh tvarin ustvaril človek sam, oziroma njegova civilizacija. Pomislimo le na nekatere tovrstne snovi, ki nastajajo pri izogrevanju premoga, nafte, tobaka itd. Prav tako, danes ne moremo več dvomiti v to, da more tudi žarčenje povzročiti raka. Nadalje nihče ne dvomi v to, da rakasta obolenja nastajajo tudi zaradi delovanja določenih hormonov. Rak torej povzroča različne tvarine, ki normalno celico spreminjajo v rakasto. Pri tem je najbolj važno to, kako pride do tega sprememba. Pri nas, v SZ, se sedaj dela na tem, kako najti dokončen odgovor na to vprašanje. V to so vprežene vse znanosti, ki bi morale kakorkoli prispevati k dokončnemu odgovoru. V tem raziskovanju sodelujejo onkologija, biologija, kemija, fizika, epidemiologija in še druge panoge, ki težijo za tem, da bi odkrile čim več takih imenovanih zunanjih dejavnikov, ki povzročajo spremembo celice iz normalne, zdrave, v nenormalno, rakasto.»

Glede trditve ali točneje domneve, da rakasto obolenje povzroča virus, je sovjetski znanstvenik odgovoril: «Vloga virusa pri nastajanju rakastih obolenj pri živalih je dokazana, na pa še nobena obolenja rakastega izvora pri človeku. S svoje strani dopuščam, da bi mogel tudi pri človeku povzročiti to bolezen virus, vendar sem hkrati prepričan, da mora na virus vplivati neki kancerogeni element, neki kancerogeni dejavnik. Virus je torej le člen v verigi dejavnikov, ki povzročajo raka, ali če hočete, element, ki deluje pri nastanku raka.

Kako se sovjetski znanstveniki lotijo zdravljenja raka? — je bilo naslednje vprašanje.

«Ker je po našem mnenju važna odpornost proti raku, posvečamo veliko pozornost tej. S tem se posredno krepi borba proti raku samemu. Ker se more v določenih razmerah sleherni celica spremeniti iz normalne v rakasto, skušamo čim bolj paziti, da ostane zdrav ves organizem, da mu bo lažja borba proti bolezni.

To pa se doseže s pravilno prehrano, z zmanjševanjem okuženja okolja, predvsem zraka, s svetovanjem, da naj se opusti kajenje itd., skratka, z vrsto posegov v vsakdanje življenje, ki naj bo čim bolj zdravo. Nadaljni način borbe proti raku je zgodnje, čimprej odkrivanje bolezni. Vsaka vrsta raka, ki jo odkrijemo, se more ozdraviti v najmanj 80 odstotkih primerov.»

«Rakasta obolenja pa se zdravijo na razne načine in sicer prvenstveno s kirurškim posegom, nadalje z obsevanjem, pa tudi z drugimi ustreznimi sredstvi, predvsem kemoterapijo, to se pravi z zdravili. Tako

se dela sedaj. Toda sovjetska znanost teži za tem, da odkrije način, ki naj že obolelo celico, oziroma obolelo tkivo ozdravi, ne pa da ga z operacijo izloči.

Na vprašanje, kaj meni, kdaj se bo to doseglo, je sovjetski akademik odgovoril: «Vidimo, da bodo navedeni načini, ki jih združimo, lahko povzročijo ozdravitev v tem letu, če se nekega dne ne bo uspela razviti v izvrstno igralko. Vrlin ji prav gotovo ne manjka: lepa, šarmantna, elegantna.

Cepprav šteje komaj sedemindvajset let, je njen življenjski že zelo pisan; njeni prijatelji so izključno pripadniki tako imenovane «jet-set» družbe, tudi njen zaročenec je, jasno, milijarder — David Rothschild, potomec (in dedič) znane rodbine bankirjev.

In jaz, ki sem bil tedaj vedno prepričan, da milijonarji niso srečni v življenju! Kaj hočete, že v otroških letih so mi tepeli v glavo, da je važno zdravje, da je važna ljubezen, da so paži ideali... pa se v določenih zakonitih priručnikih, da so vsi tisti, ki imajo denarja na kupce brez zdravja, ljubitelji in idealci. Toda nekega dne sem srečal Mariso Berenson...

«Ljudje se motijo» mi je dejala Marisa, «kadar mislijo, da so bogataši nesrečni, nezadovoljni, histerični. Povejte mi, zakaj bi morali biti manj srečni od drugih? Samo zato, ker so polni denarja?» Nisem ji mogel oporekati, Marisa se bolje od mene spozna na te «probleme».

Rodila se je v bogati družini (njen dedek, po očetovi strani, je bil pisatelj in umetniški kritik Bernard Berenson — njena babica pa Elsa Schiaparelli, velika modna kreatorica med dvema svetovna vojnama). Prvo vzgojo so ji dali najimenitnejši zavodi za fine gospodinje, sedemnajstletna je postala manekenka in se tako avtomatično vključila v mednarodno visoko družbo. Njeni dnevi polekajo od Azurne obale do Saint-Moritz, od New Yorka do Londona in Pariza, od Rima do najbolj ekskluzivnih turističnih točk Sardinije in Španije. Ima ameriški potni list, toda njeno stalno bivanje je v Parizu («V Rimu je nemogoče živeti: Rim je samo velika vas», pravi Marisa), kjer prebiva tudi njen zaročenec — najlepši in najmlajši od Rothschildov, David. Cepprav si je že minule pomladi nakupila balo (pri Saint-Laurentu, se razume), poroka še ni v načrtih. Trenutno sta si namreč z Davidom malo v laseh, ker on odločno nasprotuje njeni filmski karieri. «Prepovedano, ne morem se več odpovedati filmu, če mi lahko samo film omogoči izraziti moj notranji svet...»

Šolanje slov. dijakov iz Porabja v Monoštru

Začetek šolskega leta v gimnaziji v Monoštru, središču Porabja, predstavlja tudi začetek pripravljane delavnosti za jubilejno leto 1973. Prihodnje leto bo namreč minilo 80 let, odkar je bila ustanovljena za Prekmurje in Porabje dokaj pomembna šolska ustanova.

V monoštrski gimnaziji se od njene ustanovitve do danes šolajo tudi mnogi slovenski dijaki iz okoliških porabskih vasi. V preteklem šolskem letu je gimnazijo obiskovalo 20 dijakov slovenskih staršev iz Slovenske vasi, Sakalovec, Števanec, obh Senikov in Verice.

Novost v dejavnosti te srednje šole, katere pouk je v madžarščini, je uvedba tako imenovanega slovenskega krožka, ki predstavlja okvir za poučevanje slovenskega jezika dve uri tedensko.

Možnosti izpopolnjevanja v slovenskem jeziku se zdaj odpirajo tudi na pedagoški akademiji v Sombathelyju, kjer se vzgaja bodoči učiteljski kader tudi za osnovne šole v Porabju. Te možnosti bodo še boljše, kolikor bo na tej akademiji vzpostavljen stalen lektorat za slovenski jezik in književnost

— 8

PABERKOVANJE PO RIMU ZA RAZNIMI NOVOSTMI

Najboljše plačana manekenka Marisa se je dokončno odločila za - film

Gledališke umetnosti ne mara - Rada pa ima enega najbogatejših dedičev, Davida Rothschilda - McGraw se je zaljubila v Steva McQueena

Do nedavnega je bila Marisa Berenson ena od najbolj plačanih in najbolj iskanih manekenk na svetu. Zelo imitativne modne revije, kot «Vogue» in «Harper's Bazaar», bi ji verjetno v nedolgem poklonile naslovne strani, če ne bi Marisa lansko leto nenadoma zapustila modo in se posvetila filmu. Prvič je nastopila v Viscontijevem filmu «Smrt v Benetkah». Vloga sicer ni bila velika, a je Marisi nudila možnost, da je pokazala svojo dobro voljo. Njen drugi filmski poskus predstavlja vloga Natalie v filmu «Cabaret», ki trenutno osvaja gledalce vsega sveta zaradi čudovite, izredne in popolne interpretacije glavne junakinje Lize Minnelli. Tudi v tem filmu se je Marisa zelo malo oddaljila od dobre volje, kar pa ne pomeni, da se nekega dne ne bo uspela razviti v izvrstno igralko. Vrlin ji prav gotovo ne manjka: lepa, šarmantna, elegantna.

Cepprav šteje komaj sedemindvajset let, je njen življenjski že zelo pisan; njeni prijatelji so izključno pripadniki tako imenovane «jet-set» družbe, tudi njen zaročenec je, jasno, milijarder — David Rothschild, potomec (in dedič) znane rodbine bankirjev.

In jaz, ki sem bil tedaj vedno prepričan, da milijonarji niso srečni v življenju! Kaj hočete, že v otroških letih so mi tepeli v glavo, da je važno zdravje, da je važna ljubezen, da so paži ideali... pa se v določenih zakonitih priručnikih, da so vsi tisti, ki imajo denarja na kupce brez zdravja, ljubitelji in idealci. Toda nekega dne sem srečal Mariso Berenson...

«Ljudje se motijo» mi je dejala Marisa, «kadar mislijo, da so bogataši nesrečni, nezadovoljni, histerični. Povejte mi, zakaj bi morali biti manj srečni od drugih? Samo zato, ker so polni denarja?» Nisem ji mogel oporekati, Marisa se bolje od mene spozna na te «probleme».

Rodila se je v bogati družini (njen dedek, po očetovi strani, je bil pisatelj in umetniški kritik Bernard Berenson — njena babica pa Elsa Schiaparelli, velika modna kreatorica med dvema svetovna vojnama). Prvo vzgojo so ji dali najimenitnejši zavodi za fine gospodinje, sedemnajstletna je postala manekenka in se tako avtomatično vključila v mednarodno visoko družbo. Njeni dnevi polekajo od Azurne obale do Saint-Moritz, od New Yorka do Londona in Pariza, od Rima do najbolj ekskluzivnih turističnih točk Sardinije in Španije. Ima ameriški potni list, toda njeno stalno bivanje je v Parizu («V Rimu je nemogoče živeti: Rim je samo velika vas», pravi Marisa), kjer prebiva tudi njen zaročenec — najlepši in najmlajši od Rothschildov, David. Cepprav si je že minule pomladi nakupila balo (pri Saint-Laurentu, se razume), poroka še ni v načrtih. Trenutno sta si namreč z Davidom malo v laseh, ker on odločno nasprotuje njeni filmski karieri. «Prepovedano, ne morem se več odpovedati filmu, če mi lahko samo film omogoči izraziti moj notranji svet...»

NOTRANJI SVET MARISE BERENSON

Za trenutek sem pomislil, kakšen mora biti «notranji svet» Marise Berenson, in bi verjetno tudi prišel do nekega zaključka, če bi me ne zavedel njen... zunanji svet: Marisa je zares lepa. Visoka, vitka, kostanjevih las in s čudovitimi modrimi očmi, kakršnih ne pomnim. Vsa njena postava je bila ujeta v dolge, tesne hlače. Svilena bluzna s širokimi in nabranih rokavi je ovijala gornji del telesa.

«Please?», me je vprašujoče pogledala Marisa Berenson, ki govori zelo ekscitiran jezik in z veliko slovnico svobodo meša an-

gleške, francoske in italijanske besede. Logično, Marisi nisem mogel zastaviti vprašanja, ki me je tisti trenutek srbelo na jeziku (a sedaj, ko pišem, obžalujem, da tega nisem storil...), zato sem jo prosil, naj mi govori o svojem «notranjem svetu»...

«Ljubim naravo, drevesa, studence, travnike, morje, galebe, vrabčke, samoto in fante. Kar se socialno - družbenih problemov tiče, gredo moje simpatije revoluciji, vendar brez pretiravanja...»

Zlata, Marisa! Verjetno se še ni rodil režiser, ki bi lahko spravi na filmsko platno tako bogat «notranji svet» neke igralke...

«Po značaju sem romantična, a mi ni všeč novi ameriški romantizem, ker je zgolj moda. Obžalujem glasbo. Vsako, brez izjeme. Kaj pa gledališče? sem jo vprašal.

«Gledališče mi ni všeč. V New Yorku sem obiskovala tri igralške šole, a theater me ne zanima. Film je mnogo bolj živ, dinamičen, moderen, very excitant.»

Vaši prvi filmski vlogi sta si zelo slični: odigrali ste lepo, elegantno, šarmantno ženo. Bodo tudi vam producenti našli določen «tip», kot se je to zgodilo številnim drugim igralkam?

«Vsaka igralka ima svoj slog, svoj «cliché». O meni pravijo, da sem «chic»? Tako bom ostala na filmskem platnu. Jaz zares nisem primerna za vloge preprostega in

ga največjih filmskih uspehov zadnjih let: solzave in «pocukane» «Love Story» («Ljubezenska zgodba»). Omenjeni film, ki ni prinesel v svetovno kinematografijo nobenega umetniškega dosežka, je bil bogati pisatelj Ericha Segala, filmski družbi «Paramount» zagotovil pravičnice dobičke, tudi avtor glasbene spremljave filma (Francis Lay) se zares ne more pritoževati nad honorarjem, ed ameriška industrija žepnih (papirnatih) robčkov je nenadoma, po dolgotrajni «krizi», zacvetela. Od časov filma «V vrtincu», ljudje niso več tako jokali in hlipali v kinodvoranah. Slavo pa je film prinesel obema glavnima igralcema, in to upravičeno. Ali McGraw in Ryan O'Neal sta uporabila nesrečni ljubzenski par z veliko toplino, svežim in iskrenim zanosom. Ali McGraw bi bila za to vlogo skoraj nagajana z oskarjem, če bi ga zadnji trenutek ne odnesla Jane Fonda. Toda «morala» zmagovalka je Ali, menijo v Ameriki, ker je Hollywood nagradil Jane Fonda samo zaradi politične taktike: da bi tako svojo izgubljeno ovco (kot znano, Jane Fonda se zadnje čase večkrat posveča politiki, baje je večkrat raztrgala, da želi postati predsednica ZDA) znova privedel pod krov.

Nenadni uspeh je Ali McGraw pripeljal na prve strani «scritnih» revij. Tako smo izvedeli, da je stara trinideset let, da je njen

Jasno, ni pozabila pristaviti, da rada kuha, živa, pometa. Nočem sedaj domniti, da so bili njeni nameni odkritostni in pošteni, toda od tistih dni se mi minilo leto in že je Ali McGraw preklecala svoje izjave Minule pomladi je sprejela vlogo v filmu «The getaways» («Beg»), po nekaj kadrih se je zaljubila v soigralca Steva McQueena, prejšnji mesec se je ločila, sedaj pravi, da si ne more zamisljati svojega življenja brez McQueena. «Osvojile so me njegove oči, njegove mišice, njegova moč...», vzdihuje Ali, Steve McQueen pa je bolj previden in pravi: «Če so vrtnice, bo do cvetenja...»

Poroča bo prihodnjega februarja v Hollywoodu.

BRANKO VATOVEC

Brki so ponovno v veljavi

Moda dolgih las se bliža h koncu, tudi poraščene brade izginejo, sedaj so na vrsti brkati možje. Tudi to modo so najprej sprejeli filmski igralci (Robert Redford, Omar Sharif, Jean Paul Belmondo, Franco Nero, Marcello Mastroianni, in trenutno se širi kot nalezljiva bolezen od New Yorka do Londona, od Pariza do Rima v Ameriki: ki je že od nekdaj dežela najrazličnejših statistik, so hitro organizirali referendum med ženskami različne starosti in vseh slojev, ter prišli do zaključka, da je nežni spoli navdušen nad brki.

«Brki» zagotavljajo Američanke, «napravijo lepega in zanimivega tuda možkega, ki ni pretirano privlačen». Le majhno število anketiranih ni tiralo svojega mnenja («ker so neizkušene na tem področju») ali pa je bilo njihovo odgovor negativno («brki so neigijetni, doajo občutljivo umazanost; imajo bodečo»). Lahko torej brez strahu zapisemo, da so ženskam bolj všeč možiki, ki nosijo brke. Nič čudnega torej, če se tudi njihov novi idol, olimpijski plavalni prvak Mark Spitz (sedem zlatih kolajni), ponosa s kosatimi črni brki. Še nikoli niso dekleta in žene s takim navdušenjem sledile nekemu športnemu tekmovalcu, kot se je zgodilo za Marka.

Veljaven od 17. do 23. septembra 1972

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) S svojo intuicijo se boste postavili v ospredje in dosegli izredne rezultate. Nove pobude bodo vsestransko koristne, zato se ne izogibajte odgovornosti, ki so z njo povezane. Iskren prijatelj vam bo pomagal. Uveljavili se boste tudi v ožjem krogu in ljubljena oseba bo zadovoljna. Zdravje odlično. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) S novimi načrti boste prodli vendar bi bilo napak, če bi koga poklicali na pomoč, da se vam kaj kaj ne zatake. Praksa ni vse. Včasih je potrebno tudi temeljiteše tehnično znanje. Ne spuščajte se v hazard, ki bi vam mogli hudo škodovati. Veliko sreče v ljubezni. Z zdravjem vse v redu. DVOJKA (od 21. 5. do 22. 6.) Družba, v katero sta prišli, vam bo omogočila, da se posteno, postavite, nagnete, vendar vas bo začela tudi omejevat v vaši svobodi. Skušajte biti kar se da samostojni, vendar izkoristite to okoliščino. Samostojni bodite tudi v odnosih z ljubljeno osebo, ki dviga gremen. Prehlad. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Tokrat bodo prišlo iz izraza nekatere vaše vrline, vendar se ne zanašajte izključno na to, kajti ubrali ste pot, ki je za vas morda prezahtevna. Sploh se ne spuščajte v ne-preverjene možnosti, da se vam kje ne zatake. Doseženi uspehi bodo privedli do boljše razumevanja v družini. Zdravje kar dobro. LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Zadeve, ki so vas mučile v zadnjih dneh, se bodo kar dobro vnesle in ne bo dolgo, ko boste ponovno pridobili zaupanje vase. S tem se boste tudi duševno opomogli. Hkrati pa vam bo to služilo tudi kot dobra šola. Jutri in v torkel se ne spuščajte v diskusije z nikomer. Niti s svojci ne. Zdravje srednje. DEVKA (od 23. 8. do 22. 9.) Delati boste načrte za bodočnost. Možen je tudi kak prekm. Sklenili boste pogodbo za daljšo dobo. Dvomi, ki vas že dolgo mučijo, se bodo kar čez noč razblinili. Pri tem bo imela precej besede neka starejša oseba. V ljubezni prav nič novega. Ostanite v stari družbi. Zdravje dobro.	TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) S svojim čutom za praktičnost si boste utirili pot k večjim rezultatom. Kljub temu pa se boste morali spoprijeti z neko osebo, v katero bi ne bili smeli zaupati. Skušajte pravočasno odkriti neke spletke. Doma in v ožji družbi bo vse v redu. Kljub vsemu ne boste zadovoljni. Nervozni boste. SKORPION (od 24. 10. do 22. 11.) Vase finančne razmere se bodo dokaj izboljšale. Pri tem bo imel precej zaupanja nek zares iskren prijatelj. Načrti, ki ste jih pripravili za bližnjo bodočnost, niso povsem izvedljivi. Kljub temu poskusite. V ljubezni boste doživeli večjo spremembo, vsekakor na bolje. Motnje v prebavi. Prehlad. STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Predvidevajo se neke težave, toda s svojo spretnostjo jih boste razmeroma lahko premostili. Hkrati se boste seznanili z novimi močmi, ki vam bodo velike koristile pri obnavljanju starih načrtov. Pri tem pazite, da delo ne pozna preferenc in simpatij. Spoznali boste simpatično osebo. Zdravje odlično. KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1. 1973.) Pričakuje neko novost, ki se bo pojavila tako nepričakovano, da vas bo močno presenetila. Hkrati pa tudi razveselila. Ker bo za vas in vašo okolico pozitivna. Ne zaganjajte v se spore, posebno ne z ljudmi, ki jih ne poznate. S tem bi namreč trpel vaš ugled. Glede zdravja nobenih skrbi. VOJNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Rešili boste nekaj naspoti, ki so vas mučile v zadnjem času. Za te težave ste pravzaprav sami krivi, ker se vam radi zalet. Drugič, rešev predvidnosti in smotrnosti in vse bo prav. Rešili boste tudi neko zadevo čustvenega značaja. Tudi v ljubezni bodite nekoliko bolj prirečni. Glavobol in nervoza. BLIK (od 20. 2. do 20. 3.) Vse bo kazalo, da ste na pravi poti in vendar se bo sredi tedna začelo zatikati. Bodite zato vnaprej pripravljeni tudi na kak neuspeh. Vse drugače pa bo v ljubezni, kjer boste doživeli izredno zadovolje. Sicer pa bo ta teden značilen tudi glede razčiščenja nekega nesporazuma v vaši ožji družbi. Zdravje dobro.
---	--

EMIL FRELIH: Bangkok med bliščem in smehljajem

Kakšno življenjsko moč izpoveduje budizem, dokazuje o-bičaj, da vsi možki od dvanaajstega do šestnajstega leta, skoraj še otroci, kot poročeni, preživijo del svojega življenja, to je najmanj tri mesece kot menihi v samostanih. Tajci se v svojem prirodnem čustvovanju in veselju do življenja zavedajo, da za poprednega človeka zadostuje trimesečno zdržno življenje. Bonci niso duhovniki, so le redovniki, ki skrbje za vzgojo mladine. Njihova glavna naloga je, pokazati laikom vzorno budistično življenje. Verskih obredov je malo, skoraj jih ni. Zato pa berejo ljudem knjige v sanskritu ali pripovedujejo v domačem jeziku o življenju in prosvetljenstvu Bude, sodelujejo pa tudi pri slavnih in pogrebi. Največji del svojega časa pa preživijo menihi po vzgledu Bude v premišljevanju. Menih torej lahko postane za določen čas vsak zdrav možik, lahko pa ostane, če to želi, tudi za vedno. In še takrat, ko se kdo nameni za stalno ostati menih, lahko prekine svojo zobjubijo in se po želji spet vrne v posvetno življenje. Kot vidimo, Buda svojim somišljenikom z nauki «srednje poti» zares ni otežil njihovega življenja. Toda v času meniškega življenja

na se morajo vendar odpovedati vsem posvetnim dobrinam. Pred odhodom v samostan se mora vsakdo že doma obriti po glavi do golega. S seboj vzame le tuniko, dežnik, malho, sandale, zdravila in razno drobnarijo, kot mlo, sukanec in iglo. Denarja se ves čas ne sme dotakniti. Zato mu nudi brezplačno stanovanje samostan, hrano pa si mora priskrbeti pri ljudeh. Pri sebi ima še škarje in britve za striženje in britje, ročni venec z debelimi jagodami, ki jih je baje sto osem, in cedilce za vodo; ne zaradi higiene, da bi morebiti na cedilu zadržal

Prodajalec z bangkoške ulce

smeti, pač pa zaradi žulcel in mušic, če bi se slučajno znašle v vodi in bi jih mogel poškodovati in jim s tem povzročiti trpljenje in smrt. Budist ne bo nikoli povzročil smrti živali, pa najsi bo to kača, zver ali pa samo mušica ali komar. Cepprav nam je način budističnega meniškega življenja odmaknjen in včasih tudi nepojmljiv, vsakdo rad za rana z nekakšnim tihim spoštovanjem in, seve, tudi s kancem romantičnega navdiha eksotike, občuduje male menihe v rumenih haljah, ki kot metulji, od hiše do hiše peš ali v čolnih od klona do klona obiskujejo domačine, ki se jim v sreči, da so prišli k njim po hrano, z globokim poklonom ponižno zahvalijo za čast.

KRALJEVSKI BLISO EKSPOTICNIH PALAC

Iznad visokega pravokotnega obzidja, ki oklepa blišč starih kraljevskih palac, se dvigajo mogočni dekorativni stolpi raznih oblik in dimenzij in končaste strehe pravične lepote. Po slikovitosti eksotičnih barv, ki jih sonce ves dan zlata s čemogoč bleščo opojnostjo, jih lahko z bangkoških ulic skoraj na vsakem koraku občudujemo. V resnici je nekaj nenavadnega, da vidiš sredi širokih modernih avenij velenestnega sodobnega trušča skoraj dvestoletno orientalsko razkošje. Zgradil ga je ustanovitelj sedanje dinastije Rama I., ki je leta 1783 prenesel svojo rezidenco iz sedanje periferijskega Thonburija v novo središče Bangkoka. Znotraj obzidja je zgradil vrsto palac in se obdal z najrazkošnejšim lišpom orientalskega vladarja, ki ga je v neizmernem bogastvu in bujni fantaziji premožljivi vzhodni svet.

Pogled na ta kompleks od zunaj, ki ti dovoljuje videti le konice stolpov in streh, razburka domišljijo, s katero kar zdrviš skozi veliki vhod, ki mu pravijo Pratu Vised Chai Si (Vrata navke zmag) mimo stražarjev in številnih, ne vem

kakšnih dvornih uradnikov, na prostrani notranji del predverja. Oči se najprej strmeče ustavijo na slikovitih opčno rednih keramičnih starih v bleščeci se sončni svetlobi sakralnega dela, čigar stavbe, na koncu ogromne, svetlo zelene površine negovane trave, obdaja strelasti zid enakopečnat barve. Na desni strani so svetle stavbe ministrstev in drugih kraljevih uradov. Nadaljnja notranja vrata, imenovana Pratu Pimarn Chai Sri (Vrata k sedežu zmagovalca) prav tako kot prva preučunana na dimenzije kraljevskih spredovh s prestoli na slonovih hrbtih, vodijo v posvetni del kraljevskih palac, v katerih se šopirijo v omamljivem razkožju prestolna dvorana, sprejemnice za goste, kraljevske zakladnice in veličastne sobane v zlatu in bisernem okrasju.

Glavna med njimi je kraljeva rezidenca Chakri Maha Prasad (Velika palača Chakri dinastije), ki izkazuje evropski počat renesančnega sloga, medtem ko je narežljiva stopničasta streha s stolpcastimi konicami in vrhnji del pod njo tipično siamska arhitektura. Leta 1876 jo je po nalogu kralja Čulalongkorna Rame V. zgradil neki angleški arhitekt.

Kralj Čulalongkorn je bil velik uživalec in se je znal kopati v blagostanju in razkošju. Vse, kar je bilo vrednega in bogatega na svetu, je zbral na dvoru, ne ožiraje se na slog. Zato je velika palača pol evropske pol siamske, dvorane pa so opremljene z mešanim okusom raznovrstnih primerkov grškega in orientalskega sloga, vse do renesančnih in baročnih lesenec, francoskega stilskega pohištva in rokokojskih fotejev in kanapejev.

Blil pa je tudi blster in neukrotljiv. Znano je, da je imel kar štirinosemdeset žena, ki so mu rodile tristo dvainštideset otrok. Druga, tretja in četrta žena so mu bile celo sestre, vse tri hčerke njegovega očeta s tremi različnimi ženami. Če bi se tako nadaljevalo, bi bili prebivalci Siama kmalu po večini kraljevskega rodu.

(Nadaljevanje sledi)

SPORT ŠPORT ŠPORT

V NOGOMETNI TEKMI PROTI ITALIJI V TURINU

Jugoslovani brez Jerkovića Bajevića, Bukala in Holcerja

Trenar Boškov še vedno niha med Popivoda in Vukotićem

BEOGRAD, 16. — Jugoslovanski zvezni nogometni trener Vujadin Boškov je včeraj objavil seznam igralcev, ki bodo nastopili v sredo v prijateljski nogometni tekmi proti Italiji v Turinu. Izbrani so bili:

Marić, Mešković, Krivokuć, Stepanović, Bogićević, Pavlović, Paunović, Katalinski, Ačimović, Oblak, Džajić, Santrač, Petković, Bjeković, Nikšić, Popivoda ali Vukotić.

Boškov se še ni odločil, kateri izmed zadnjih dveh igralcev bo odstopal v Turinu, saj se je Popivoda pred časom poškodoval in je njegov odhod odvisen od nedeljske tekme. Če bo zdržal napore celotnega srečanja, bo vključen v reprezentanco. V nasprotnem primeru pa bo na njegovo mesto prišel mladi Vukotić.

Med izbranimi nogometaši manjka mnogo, ki so nastopili na poletnem turnirju v Braziliji. Tako ne bo igral Bajević, najboljši strellec, ker je poškodovan in bo prisel v ponedeljek na pregled v Beograd, saj se za njegovo zdravje zavzema tudi nogometna zveza in ne samo njegov klub. Manjka bo tudi Jerković, ki je došel nastopiti v vseh mednarodnih srečanjih in vedno zadovoljil. Sedaj pa igra zelo slabo in je razočaran, tako da ga niso vključili niti v reprezentanco mladini, ki bo igrala proti Madžarski.

Zaradi odsotnosti Bajevića, za katerega upajo, da bo pripravljen za srečanje z Anglijo, ne bo nastopal niti Bukal, ki se ne ujame z napadalno igro, kot jo pojmuje Boškov, pa tudi Santrač mora priti do izraza, saj je potrdil, da je odlični realizator. Poškodovan je tudi Janjović, ki ni zdržal hitrega tempa v tekmi Željeznica — Derby County. Holcer je v poprečni formi in ni sposoben, da bi spodrinil iz moštva Katilinskoga. Odsoten bo tudi Željčević, igralec Bratič, ki je lani največji pripomoček k uspehu svojega kluba, sedaj pa je popolnoma izven forme. Namesto njega pa bo igral Bogićević, ki prav tako dobro nastopa v vlogi branilca in na sredini igrišča. Čeprav sta v Braziliji izredno slabo igrala vratarja Marić in Mešković, bosta vseeno nastopila, saj sta v letosnjih prvenstvenih tekmah dokazala, da sta v odlični formi.

Tekma s podporčki sveta bo služila jugoslovanskim izvedencem kot priprava za njihovo glavni cilj — priprava za svetovno prvenstvo. Turinško srečanje ne bo zato le trening, pač pa zelo zahtevna tekma.

na kateri bodo preskušali razne napadalne variante.

V sredo bo nastopila tudi mladinska reprezentanca Jugoslavije, ki bo v Bosanski Gradici igrala z Madžarsko. Tekma bo veljala za evropsko mladinsko prvenstvo, v kvalifikacijski skupini pa nastopa skupno z Jugoslovani in Madžari še Grčija. Jugoslovanske barve bodo branili Petrović, Kovačević, Džonić, Rajković, Budaković, Vabec, Vladić, Brdarević, Hatunić, Keri, Mužinić, Senzen, Kovačević, Šurjak, Kustudić, Filipović in Vukotić.

SAH

V zalogbi Državne založbe Slovenije je v Ljubljani izšla knjiga «Slovenski sah». Knjiga je zelo zanimiva, saj obravnava sah na Sloven-

skem z raznih vidikov in bo do brodošel priročnik vsem, ki se zanimajo za to igro.

ATLETIKA

32-letni kenijski dolgočrtaš Kipchoge Keino, ki je v Münchnu osvojil zlato kolajno v teku na 3000 m z zapreki in srebrno na 1500 m dolgi progi, je izjavil, da bo čez pol leta opustil atletiko. Svoj poslovni nastop naj bi opravil na vseafriških igrah, prihajajo leto februarja v Lagosu (Nigerija). Keino je že pred štirimi leti v Mehiki osvojil zlato kolajno v teku na 5000 metrov.

DRUGO MESTO NAŠEGA ČASOPISA V «OLIMPIJSKI TOTOATLETIKI»

Najbolj točna predvidevanja imela revija «Leichtathletik»

PD pri podobnem napovedovanju prvič v zadnjih šestih letih ni zasedel 1. mesta

Pred začetkom olimpijskih iger smo naše bralce seznanili z možnimi raznimi atletskimi rezultati, ki so jih predvideli v reviji «Leichtathletik» in v naši reviji «Leichtathletik».

S takimi napovedmi so se seveda ukvarjala tudi druga uredništva in specializirane revije. Seveda niso bile znane ob sestavljanju te «totoatletike» točne prijave za vsako panogo in napake so bile zato neizbežne. Sicer so imeli vsi enake pogoje in takih primerov pri obratno ne bomo upoštevali.

V Italiji se je s takimi napovedmi največ ukvarjala «Gazzetta dello sport», znana pa so tudi napovedi ameriške specializirane revije «Track & Field News» in v zahodnem svetlu «Leichtathletik». «Gazzetta» in «Track & Field» sta sestavili lestvice samo za moško konkurenco.

Kot bazo za obračun lahko damo 5 točk za vsako prvo mesto, 4 za drugo, 3 za tretje, 1 točko za vsa-

ko ime navedeno med prvimi tremi vendar z drugačnim vrstnim redom v dejanski lestvici in 6 točk za točno napoved vseh prvih treh mest.

Gazzetta je navedla točno 4 prva, 1 drugo in 3 tretja mesta, poleg tega pa še 19 atletov, ki so dosegli drugačna mesta (še vedno med prvimi tremi), vendar nobenega točnega vrstnega reda prvih treh. «Track & Field News» je točno napovedal 2 prvi, 5 drugih in nobenega tretjega mesta, nato pa še 27 imen atletov, ki so osvojili drugačna mesta in nobenega točnega vrstnega reda prvih treh.

«Leichtathletik» je bil točnejši. Predvidel je 10 zmagovalcev, 5 srebrnih in 3 bronaste kolajne, 1 točen vrstni red prvih treh in 24 atletov, ki so osvojili drugačna mesta.

Naše uredništvo je zadelo 11 zmagovalcev, 5 drugih mest in 1 tretje, 12 atletov z drugačnimi kolaj-

Udeleženci tečaja SPDT: učitelj Aldo Rini, Kuret Igor, Udovič Andrej, Udovič Saša, Micheluzzi Selma, Jazbec Sonja, Robi Gorup in Dornik Mauro (Gorica). Ostali tečajniki pa so bili: Edi Kraus, Henrik Lisjak, Ivan Plesničar (Gorica), Makri Milčič, Niko Brešan (Gorica), Patricia Magnani, Stojan Kuret in Vanda Husu in Branko Jazbec

POLETNI SMUČARSKI TEČAJ V VISOKOGORSKEM SVETU STELVIA

Enotedenski trening SPDT je uspel nadvse dobro

Udeležilo se ga je 16 tečajnikov, od tega 3 iz Gorice, vodili pa so ga štirje učitelji

Kljub negativnim vremenskim napovedim, se je prvi poletni smučarski trening SPDT Trst nad prelazom Stelvio uspešno zaključil. Če upoštevamo, da leži smučišča na višini 3.400 m, na pobočjih Livria v neposredni bližini Ortlesa (3.905 m) in Zebrija (3.740 m) si lahko predstavljamo, kakšen vpliv imata na meteorološke razmere visinska lega in bližina teh masivov. Ko barometer pada, opazimo megle, ki dobesedno vre iz globoko vrezanih ledeniških dolin in hipotetno prekrivajo pobočja. Smučanje postane zaradi slabih vidljivosti in prečene nevarnosti ledeniških razpok malo priporočljivo. Po podatkih, ki so nam jih posredovali domačini, smo izvedeli, da so bili v tej poletni sezoni le trije tedni z dobrim vremenom, zato lahko trdimo, da smo res imeli srečo; ugodno vreme nas je spremljalo skozi ves teden.

Smučanje na 3.400 m je pripravilo precejšnje težave: višina sama, intenzivnost sončnih žarkov in veter so močno vplivali na organizem, tako da je bilo opaziti kaj kmalu znake utrujenosti posebno prve dni. Kljub soncu je bila temperatura precej nizka: jutraj stalno pod ničlo, v teku dneva ni presegala 5 stop. C. Smučarska oprema je bila zato povsem zim-ska.

Treninga se je udeležilo 16 smučarjev, od katerih je bilo 13 mladincev med 10. in 17. letom starosti, od teh je bilo 13 članov SPDT Trst, trije pa so bili člani SPD Gorica. Trening je bil pod vodstvom 4 učiteljev smučarske šole Folgore (Stelvio), med katerimi naj omenimo olimpijskega tekmovalca Guidi, Ghedini, Martina Filla, ter inštruktorja FISCI Cesca della Costa in Aldo Rina.

Tečajniki so bili razdeljeni na sposobnostne skupine (vsak učitelj je imel največ 11 tečajnikov), in so imeli temu primeren trening. V glavnem so obiskovali 5. (predtekmovni) in 6. (tekmovni razred). 4-urni zaporedni jutranji trening je predvideval predvsem tehnično vjuganjanje med vrati, tehnično startanja, pospešenega vjuganja in ostalih tekmovalnih zvijač, katere mora vsak tekmovalac imeti tako rekoč pod palcem.

Tedenski trening je zaključilo tekmovanje v veleslalomu med člani iste skupine (ne glede na leto), ker ima to tekmovanje v glavnem vrednost smučarskega testa za podelitev zasluženih «zvezdic» (v našem primeru za značko s 5 zvezdicami) ali tako z napisom «agonisti».

Po tekmovanju se je naša skupina v spremstvu enega izmed učiteljev povzpela na pobočje vrha Cristallo do višine 3.400 m, od koder se je v smuku spustila v dolino, skoraj do prelaza. Hitrost spusta je bila (po mnenju učitelja) na str-

mejem delu skoraj 90 km na uro. Spust je primerno zaključil tak prekrasni teden smučanja v visokogorskem svetu, katerega ne bo nobeden izmed udeležencev zlahka pozabil.

S tehnične strani je bilo videti pri vsakem tečajniku velik napredek. Upajmo pa, da se bo dočela izraziti v rezultatih tekmovalnih bližajoče se tekmovalne sezone.

Za izlet Primorskega dnevnika v Turin na nogometno tekmo Italija — Jugoslavija, ki bo v sredo, 20. septembra, je na razpolago še nekaj prostih mest.

Prijave sprejema potovalni urad Aurora v Ulci Cicerone 4, tel. 29-243. Cena potovanja skupno z vstopnico na stadion in kolajno je 12 tisoč lir.

PRIMORSKE NOGOMETNE EKIPE V SLOVENSKIH LIGAH

V pomembni tekmi Primorje premagalo moštvo Slovana

V SNL zopet le uspeh Izole — Zmage Vozil, Adrie in Jadrana

IZOLA IN KOPER

Tudi drugo kolo slovenske nogometne lige je bilo uspešno za Izolo in neuspešno za Koper, ki je tako pred težko preizkušnjo. Trenutno je edini še brez točke, v naslednjih dveh kolu pa ga čakata gostovanja v Celju in Kidričevem, kjer bi sicer lahko kaj iztržili, kljub temu pa bi se lahko precej časa lovila na dnu lestvice. Mnogo lažje je Izoli, ki se bo morala v nadaljnjih kolu utruditi v samem vrhu lestvice, saj bo sedaj dvakrat zaporedoma igrala doma, nasprotnika pa ne bosta težka (Aluminij in novinec Kovinar).

V nedeljo je Izola nastopila v Ljubljani, za nasprotnika pa je imela lanskega prvaka Ilirijo. Slednja se je bolje znašla na težkem igrišču in je zanesljivo povedla. Po odmoru so Izolani zaigrali bolje. Lokas pa je v dveh minutah dosegel izenačujoča gola in priboril svojemu moštvo dragoceno točko. Nedvomno pomeni Lokas za (lani precej revni) izolski napad veliko okrepitev.

Koprčani so igrali doma s pujsko Dravo, ki je že lani prodrla med najboljše, letos pa misli še resneje naskočiti vrh. Koprski napad ni našel ustreznega orožja za prebitje njene obrambe, medtem ko so v obrambnih vrstah enkrat klonili in poraz je bil tu.

PRIMORJE

Derbi zahodne cone lige je bil v Ajdovščini, kjer je gostoval ljubljanski Slovan. Ta je upravičilo zaupanje, čeprav je pomembna zmaga pripadla tehnično slabšemu, a borbenejšemu Primorju. Že v 11. minuti je novi napadalec Primorja Begič povedel domačine, ki so potem vodili skoraj ves čas. Najbolj napeto je bilo pred koncem tekme. Gostje so najprej izenačili, že čez tri minute pa je Primorje spet doseglo gol (preko Carevića), kar je že pomenilo končno zmagovalne Ajdovce v tej lepi tekmi.

PIRAN — VOZILA

Pomlajena ekipa Pirana se je uspešno zoperstavljala izkušnejšim in močnejšim Novogoričanom samo prvi polčas. Že kmalu po odmoru pa sta Uršič in Marušič dvakrat premagala njenega vratarja Segulina s tem že praktično priborila Vozilom zmago in novi točki. Za osvajanje točk bodo morali Pirančani dati tudi gole, ki pa jih s sedanjim napadom, žal verjetno ne bo dosti. Vozila so lahko s starostom več kot zadovoljna, čeprav je

tudi res, da sta bila njihova prva nasprotnika precej lahka.

TOLMIN — JADRAN

V Tolminu se je domača ekipa srečala z Jadranom iz Dekanov. Morala je kdo Dekančane po hudem porazu s Primorjem že v prvem kolu odpsati, vendar se je pri tem krepko uštel. Že v nedeljo so dekanski nogometaši z visoko zmago dokazali, da z njimi ne bo šale. Tolminci so jih bržkone podcenjevali, zato pa so postali njihova prva žrtev. Že v 20. minuti je Jadran prisel v vodstvo, ki ga je pred odmorom še povišal. Strelce je bil obkraj levi krilni napadalec Bertok I, ki je v drugem delu še dvakrat zatresel mrežo Tolmina, medtem ko je peti gol prispeval Bertok II. Tolminci so v drugem polčasu dvakrat znižali vodstvo Jadrana, strelca pa sta bila Furlanič I (avtogol) in Veliković (11 m). Omenimo še nečisto značilnost tekme: številne grobosti in trije izključeni igralci.

ADRIA

Ves spomladanski del prvenstva so navijači mirenske Adrie čakali na zmago na domačem igrišču, vendar je niso dočakali. No, že takoj v začetku novega prvenstva je Adria prekinila to neugodno tradicijo, obenem pa dosegla svojo najvišjo zmago v okviru ZCNL. Trenutno podoprepna ekipa Zagorja, ki je že prejšnjo nedeljo v Novi Gorici doživela veliko katastrofo, je bila tudi za Mirence lahek plen, saj so ji zabili kar enajst golov (Benedičič, Jerončič, Klanjšček in Sakida po 2 ter Čotič, Goričič (11 m) in Uranič po 1).

LESTVICA

Čeprav nam lestvica trenutno še zdaleč ne kaže realne slike moči posameznih klubov, je zanimiv pogled nanjo. Na prvih treh mestih so namreč naša moštva: Vozila, Primorje in Adria. Ljubitelji nogometa na Primorskem si seveda želijo, da bi bilo približno tako tudi ob koncu prvenstva.

NEDELJSKE TEKME

V tretjem kolu ZCNL bodo primorska moštva v glavnem gostovala. Doma bodo igrala le Vozila z vrhuškim Usnjajem in Jadrana, pri katerem pa bo gostovala Adria. Tolmin odhaja v Ljubljano k Slovanu, Primorje pa v škofjo Loko. Tolminci so skoraj brez možnosti, medtem ko imajo Ajdovci precej upanja tudi na zmago. V Zagorju bo derbi ekip, ki sta do sedaj najmanj prikazali. Pri tem pa

prenašali na prvem sporedu s pričetkom ob 19.10.

Inevitno je bila nato tudi posebna komisija, ki bo morala do 31. decembra preučiti zahteve RAI-TV o pravici do prenosov. Prav to je bila ena izmed glavnih ovir pri dosegu sporazuma med FIGC in RAI-TV.

Sporazum med nogometno zvezo in italijansko televizijo bo trajal 4 leta. RAI pa bo moral plačati 600 milijonov lir v prvem in drugem letu, ter 650 milijonov lir v zadnjih dveh letih. Poleg tega pa bo moralo vodstvo italijanske televizije prepustiti nogometni zvezi 100 milijonov lir za prodajo (v tujino) posnetkov italijanskih nogometnih srečanj.

Sporazum so dosegli po skoraj deseturnih nepretrganih pogajanjih, potem ko se je spor pričel v začetku poletja, ko je bilo treba obnoviti pogodbo. Tedaj je italijanska televizija zahtevala zase večje svobode za prenos nogometnih tekem, predvsem pa je nasprotovala izredno visokim zahtevam italijanske nogometne zveze.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 17. SEPTEMBRA 1972

NOGOMET

MLADINSKO PRVENSTVO
10.45 v Trstu pri Sv. Sergiju
Cremcaffè — Gaja

10.30 v Krizu
Vesna — Giarzole

10.30 na Proseku
Primorje — Union

POKAL PACCIO — naraščalniki
12.15 v Trstu, Sv. Sergij
Cremcaffè — Breg

ŠPORTNI TEDEK «SZ BRDA»
11.00 v Števerjanu
Britof — Dolenji konec

KOLESARSTVO

MEDDRUŠTVENA DIRKA
11.00 v Gabrovcu
Nastopa tudi Adria

PO REKONSTRUKCIJI DOGODKOV NA MÜNCHENSKEM LETALIŠČU

So na Izraelce torej res streljali nemški policijski ostrostrelci?

Lukne v ohišju helikopterja kažejo, da so bili usodni strelji sproženi z letališkega stolpa

O tragičnih dogodkih na Münchenskem letališču je bilo prelitega že morje črnih in izrečnih nestranskih besed. Kdo so bili dejanski morilci nesrečnih Izraelcev? Palestinski gverilci? Ali zahodnonemška policija?

Na to vprašanje je bilo splošno težko odgovoriti. Zahodnonemške oblasti niso izrekle jasne besede. Krvavo so odvrčale s sebe na Palestince. Toda dvomi, ki so se pojavili v zvezi s smrtno tolišnega številca oseb, se niso polegli. Zdal, ko so vsaj delno znani rezultati prvih raziskav, pa je mogoče to tragično vprašanje osvetliti nekoliko drugače, kot so ga doslej prikazovali uradni viri.

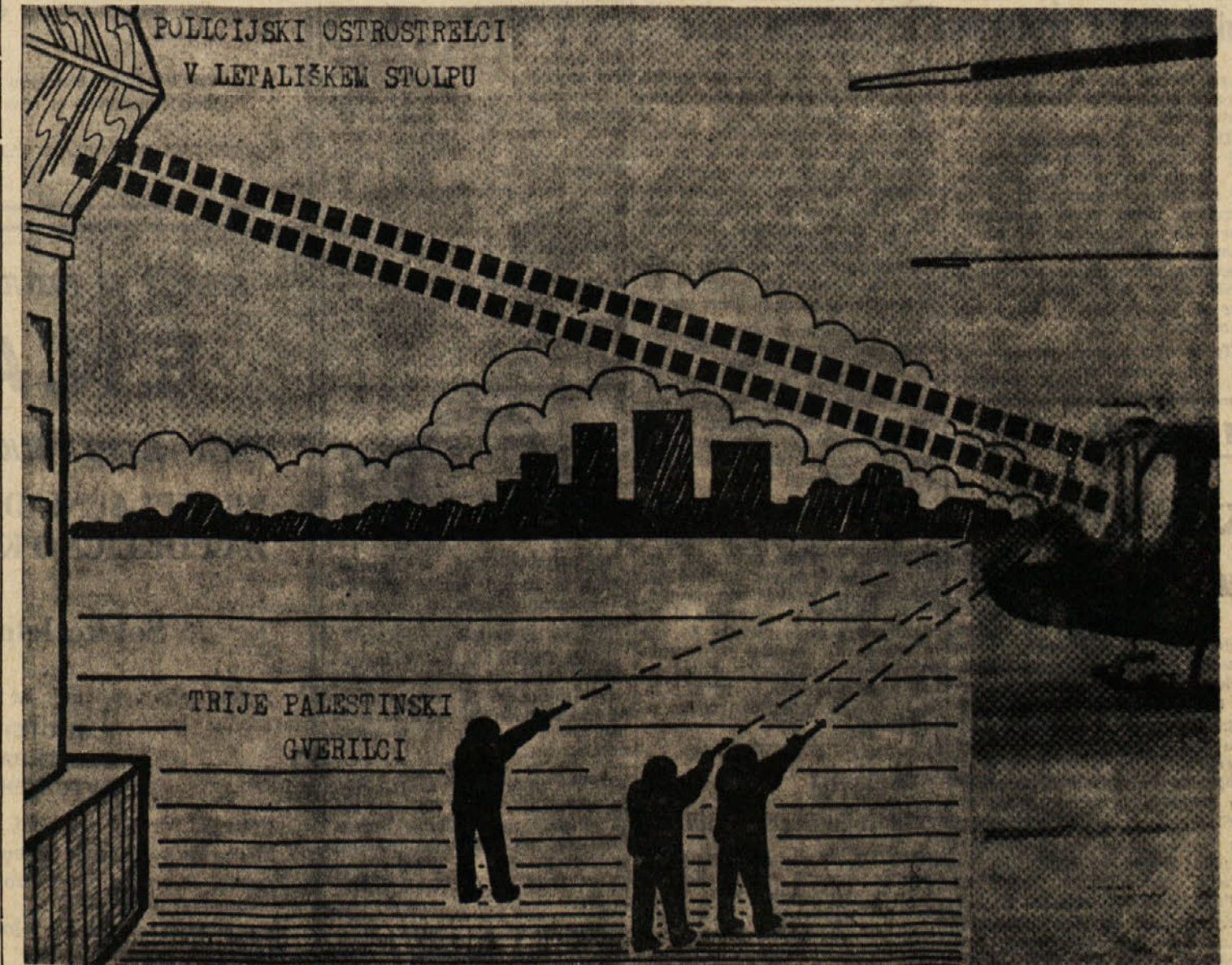
Med tistimi, ki so skušali čim verneje rekonstruirati dogodke na letališču v tisti usodni noči, je bila tudi znana nemška «revija Stern». Poskušala se je ugotoviti strokovne komisije, ki je pri pregledu enega od zadetih helikopterjev zaznamovala vse luknje v vetrobranskem steklu in na sedežih, katere so povzročili izstrelki. Ker je bil helikopter v trenutku, ko so ga zadeli obrnjen proti letališkemu stolpu, bi ga lahko zadeli tako ostrostrelci, ki so streljali iz okni stolpa, kot tudi palestinski gverilci, ki so ostali na tleh, na letališki ploščadi. Komisija je ugotovila, da se nahajajo luknje pretežno v sredini vetrobranskega stekla, na sedežih pa na naslonjalih, ki so precej nižji od spodnjega roba vetrobranskega stekla. Če bi pogledali črto od luknje na sedežu, bi brez težav ugotovili, da so streljali prihajali od zgoraj navzdol, nobeden pa ne v vodoravni smeri ali celo od spodaj. Če bi streljali na življenje tudi nekaj Izraelcev palestinskih komandantov, bi lahko izstrelki prihajali v letalo le vodoravno (če bi bilo že na tleh) ali pa od spodaj navzgor (če bi bilo še v zraku), nikakor pa ne od zgoraj navzdol. Ker pa so bili v trenutku streljanja policijski ostrostrelci na stolpu in so torej v tistem trenutku lahko edini streljeli od zgoraj navzdol, je skoraj neizpodbitno, da so pokol (ali vsaj del pokola) povzročili prav oni.

Resnica je grenka in jo je težko priznati ter zdej ne spreminja

ničesar. Mrtvih ni mogoče obuditi k življenju. Izsledki raziskave pa v tej žalostni zgodbi kažejo morda še bolj žalostno plat: do žrtev je prišlo zaradi prenapetosti nemške policije, ki ni bila potrebna. Čeprav je znašala razdalja med helikopterjem in stolpom le 50 metrov je več kot gotovo, da v temi ni bilo mogoče ločiti, kdo izmed pot-

nikov v letalu je fedain in kdo Izraelce. Na podlagi česa pa so začeli policijski streljati?

Tako se zdaj pojavljajo že nove, točneje formulirane vprašanja, ki temelje na trdnosti osnov in podatkih. Na ta vprašanja pa bavarški policiji ne bo lahko odgovorili. Krivda postaja vse preveč očitna!

Takšna je rekonstrukcija tragičnih dogodkov na Münchenskem letališču, obnovljena s pomočjo risbe in fotomontaže. Smer izstrelkov jasno kaže, da so usodni strelji padli z letališkega stolpa, kjer so bili skriti bavarški policijski ostrostrelci

